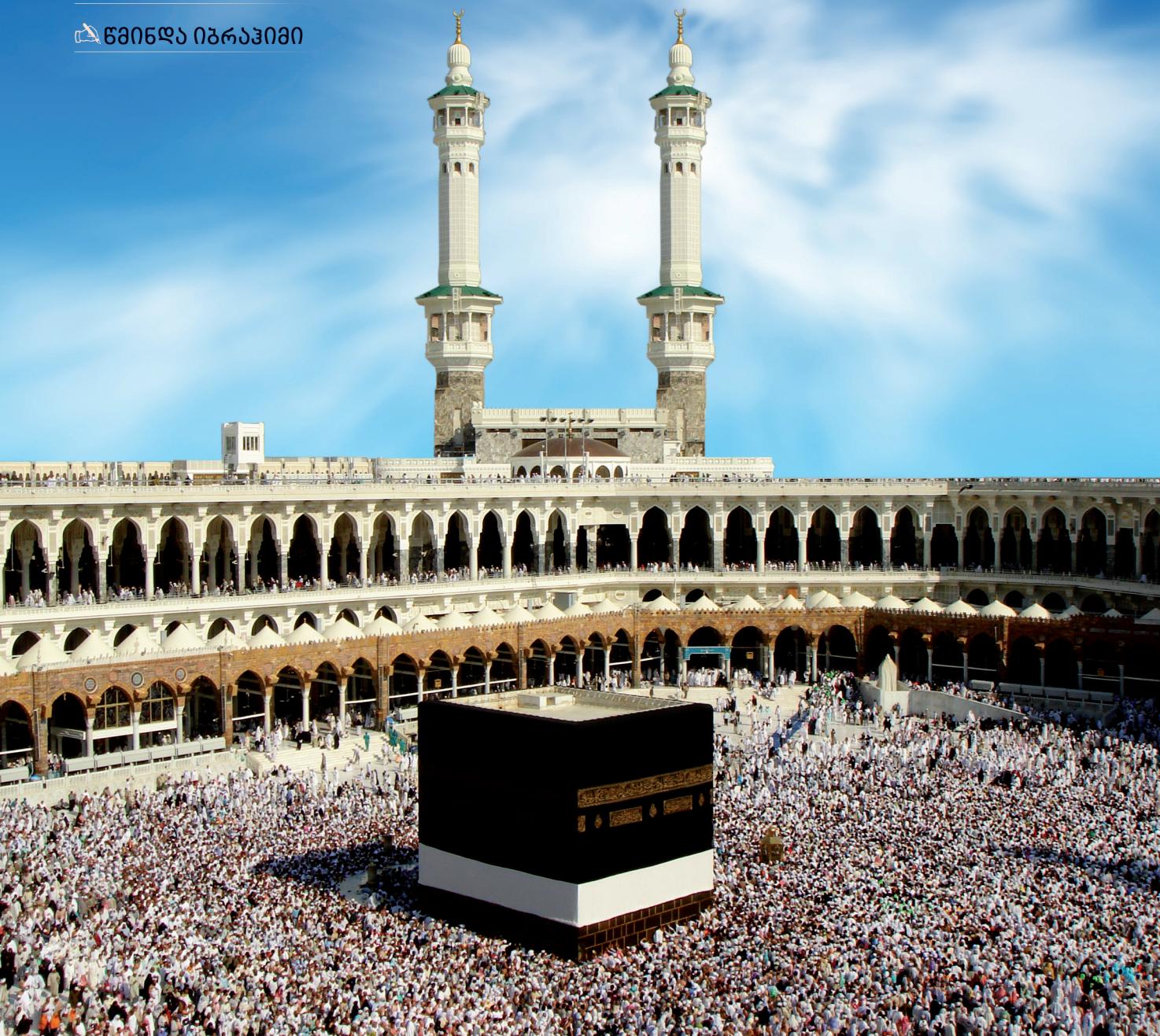

ქადაგი მუჰარემი

№21 წლის ქრისტონული კალენდარი 2011 წელი

რეკლამურ-საჯანმანათლებლო უნივერსიტეტი

- საერთო დღეს პრეზიდენტის მუსლიმებს ყურბან პარამი მიულოცა
- ჰაჯიობის დასაპამი და მომლოცველთა გაცემები
- მუსლიმი ფეხპურთალი - ტიერი ანი
- მისამართი მისამართი

გამომცემელი:

ა(ა)იპ- „ქართველი მუსლიმანთა
საზოგადოებრივი“

მთავარი რედაქტორი

გელია გოგიძიძე

სარედაქტო კოლეგია:

გიორგი კამლაძე

გადაბერი შანთაძე

თემურ გორგაძე

უშანგი ზოლქვაძე

ადამ შანთაძე

კომპიუტერული უზრუნველყოფა და

ფიზიკი:

Worldpublishings

რაიმი შაქიროლლი

მარკეტინგის მეცნიერი:

რუსლან (მევლუფ) აჩაშიძე

კორექტორი:

შზა შანთაძე

უურნალი ხელმძღვანელობს

თავისუფალი პრესის პრინციპით.

ავტორები თავად აგებენ პასუხს მათ მიერ
მოყვანილი ფაქტების, არგუმენტებისა
და ციტატების სიზუსტეზე. მასალების

გადაბეჭდვა ნებადართულია

რედაქციასთან შეთანხმებით. რედაქცია
ვალდებულია, გამოუქვეყნებელი
მასალები, პირველი მოთხოვნისთანავე,
გადასცეს პირადად ავტორს.

მისამართი:

ქ. ბათუმი, ქუთაისის ქუჩა №-33

ტელ. ფაქსი: 8 (422) 27 69 04

ელ. ფოსტა: info@muslim.ge

ფარესა:

შპს „თბილისელექტრი“

მისამართი:

ქ. თბილისი, ახლანიძის ქუჩა №-14

ტელ: 8 (32) 2 336 336

ელ. ფოსტა: baluka71@mail.ru

სარჩევი

2. საქართველოს პრეზიდენტმა, მუსლიმ მოსახლეობას ყურბან-ბაირამი მიუღოცა
6 ნოემბრის ტელეჩანანერი
4. ჰაჯობის დასაბამი და მლოცველთა განცდები
(ინტერვიუ ადამ შანთაძესთან)
9. საზოგადოებრივი ცხოვრება
უშანგი ბოლქვაძე
12. ოჯახური ურთიერთობის ძირითადი ფასეულობები
გელა გოგიძიძე
15. ცოლ-ქმარი — ყოველგვარი პატივისა და დაფასების
ღირსი
- რუსლან (მევლუდ) აბაშიძე**
16. ყველა დროის ერთ-ერთი უდიდესი ფეხბურთელი—
მუსლიმი ტიერი ანრი
გიორგი კამლაძე
19. როგორ მიიღეს ისლამი კეთილშობილმა ჰამზამ და
ომარმა
თემურ გორგაძე
22. წმინდა იბრაჰიმი
ოსმან ნური თოფბაში
28. ნამაზი
30. უნდა ხდებოდეს თუ არა მშობლების მხრიდან
შვილების განსხვავება?
ალექსანდრე ნაკაიძე
31. ჯამმართელობისთვის საჭირო, ძვირფასი ბრონეული
გურამ ხოზრევანიძე
33. იცით თუ არა, რომ?
33. ანეკდოტები
35. ქართული ხალხური ანდაზები
36. სუდოკუ
- 38 - აბა, გამოიცანით?
- 38 - საბავშვო ტესტები
- 39 - ხოხობი და მელია
- 39 - იპოვეთ 7 განსხვავება!
- 40 - ჩვენი ეზო

საქართველოს პრეზიდენტი, მუსლიმ მოსახლეობას ეუტბან-ბაირაძი მიუწოდეს

6 ნოემბრის ტელეჩანაცერი

როგორც ვიცით, 2011 წლის 6 ნოემბერს ისლამურმა სამყარომ ორ უდიდეს დღესასწაულთაგან ერთ-ერთი, ყურბან-ბაირამი იზიდია. ამ დღეს, საქართველოს პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა, თბილისის მერმა გიგი უგულავამ და დიასპორის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრმა პაპუნა დავითაიამ თავიანთი ჩვეული ყურადღება გამოიჩინეს და თბილისის მეჩეთში მისვლით საქართველოში მცხოვრებ მუსლიმებს ყურბან-ბაირამი მიულოცეს. შეხვედრაზე შეკრებილთ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველოს მუფთმა ჯემალ პაქსაძემ სიტყვით მიმართა:

„ძალიან მიხარია, რომ საქართველო ევროპულ ოჯახშია. ჩვენი ქვეყნის აღმშენებლობისა და წინსვლის პროცესში ძალიან აქტიურად ვართ ჩართული ქართველი მუსლიმებიც და გვინდა, რომ ჩვენი წვლილიც შევიტანოთ ამაში. ტელევიზიონთ ხშირად გვიჭროთ მხარს და საერთოდაც, ყოველთვის ჩვენ გვერდით ხართ. როგორც ვიცით, ჩვენი, მუსლიმი ბიჭები განისვენებენ მუხათვერდის სასაფლაოზე. მათი ცრემლი თქვენი ცრემლია, ქართული სისხლის დაღვრა ნიშნავს, რომ ჩვენი სისხლიც დაიღვარა და გვინდა, რომ ჩვენი ქვეყნა თქვენთან ერთად ვაშენოთ. ძალიან დიდი პატივი დაგვდეთ, სხვა რელიგიური გაერთიანებებთან ერთად, ისლამსაც რომ ეცით

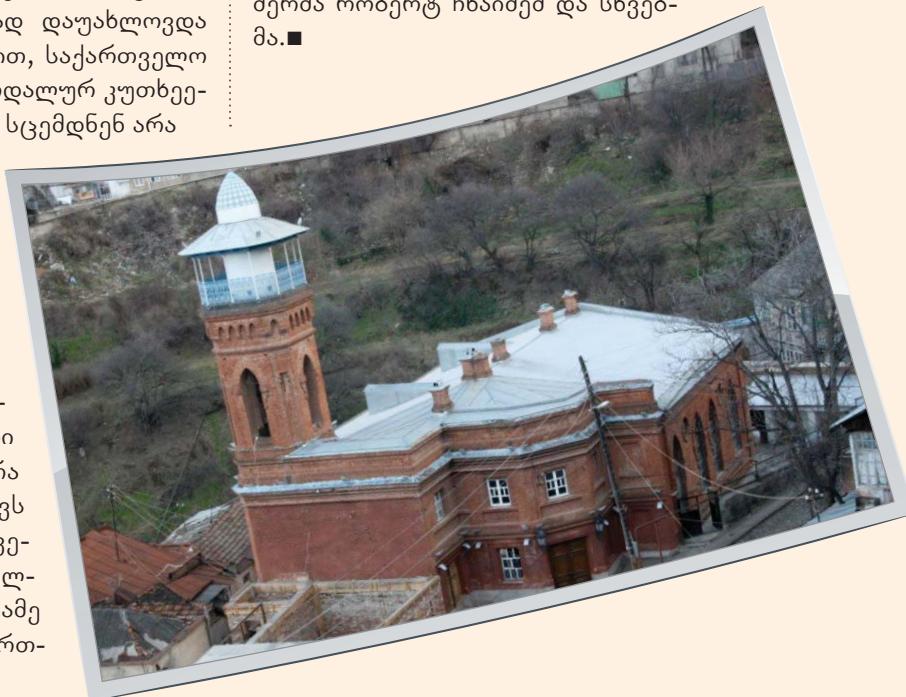
პატივი. ყველას კარგად მოეხსენება, რომ ქართველმა მუსლიმმა მეფეებმა, მაგალითად როსტომ მეფემ, დიდი წვლილი შეიტანეს საქართველოს აღმშენებლობის საქმეში. მინდა, გითხრათ დიდი მადლობა იმისათვის, რომ დღეს, 21-ე საუკუნეში ისეთი ნაბიჯი გადადგით, რომლითაც დიდად კმაყოფილია საქართველოს მუსლიმი მრევლი. ამიტომაც დალოცვილი ადამიანი ხართ, გამჩენმა დაგლოცოთ, მოგცეთ უფრო მეტი ძალა და გამბედაობა, რომ ჩვენი ქვეყნა ახლო მომავალში გაამთლიანოთ. იმედი გქონდეთ, რომ ქართველი მუსლიმები ჩვენი თანამემამულების ერთი სისხლი და ხორცი ვართ და ყოველთვის ქვეყნისა და ერის საკეთილდღეოდ ვიღვანებთ. საქართველოში ქართული სული და სისხლი ყოველთვის ჩქეფს. დღესდღეობით პატივცემული შეიხი იმყოფება მექას წმინდა მინაზე, სადაც ქართველი პაჯები ლოცვას აღავლენენ. ჩვენ მუდამ ვგრძნობთ, რომ მინისტრები, გუბერნატორები და აჭარის მთავრობის თავმჯდომარე ყოველთვის ჩვენს გვერდით არიან. დღეს თოთოეული მუნიციპალიტეტის გამგებელი მოვიდა და მოგვილოცა უდიდესი დღესასწაული. დღეს მილიონობით ადამიანი ქაბას წმინდა მინაზე აღავლენს ლოცვას და მეც მინდა, რომ ჩვენი ქვეყნა ყოფილიყოს მალე გამთლიანებული“.

სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველოს მუფთის ჯემალ პაქსაძის სიტყვით გამოსვლის შემდეგ, იქ მყოფ მუსლიმებს ყურბან-ბაირამი საქართველოს პრეზიდენტმა, მიხეილ სააკაშვილმა მიუღოცა:

„მინდა ვთქვა, რომ ჩვენი მაგალითი და ჩემი ფიქრების ობიექტი არის დავით ალმაშენებელი. ის იყო დიდი ქართველი რეფორმატორი და ერთ-ერთი მთავარი, რაც მან შექმნა არის ის, რომ საქართველოში ყველა ეთნიკური ჯგუფის, ყველა აღმსარებლობის წარმომადგენელი იყო თანასწორი. დავით ალმაშენებელი დადიოდა მეჩეთებში და აღავლენდა მუსლიმებთან ერთად ლოცვას, აგრეთვე, უყურადღებოდ არ ტოვებდა ქრისტიანულ ეკლესიებს და სინაგოგებს. იმიტომ, რომ მან კარგად იცოდა, საქართველოს ერთიანობა ეფუძნება იმას, რომ მისი კეთილდღეობა თანაბრად უნდა უნდოდეს ყველა ერისა და აღმსარებლობის ადამიანს. თქვენ შემთხვევით არ ახსენეთ, რომ, მართლაც, თუნდაც ბოლო ომში, ჩვენი დამპყრობლის წინააღმდეგ, ქართველ მუსლიმანთა სისხლიც დაიღვარა. ეს ჩვენ არასდროს უნდა დაგვავიწყდეს. ბოლო წლებში ხდებოდა ისე, რომ განსხვავებები, რომლებიც იყო საქართველოს კუთხებს შორის, განსაკუთრებით ახალგაზრდების დონეზე, სადღაც გაქრა. როდესაც ახალგაზრდებს ვუყურებ, აღარ არის ეს კუთხური კარჩაკეტილობა, აღარ არის განსხვავებები, ფასეულობები ერთია, საუპრის მანერაც კი რაღაცნაირად დაუახლოვდა ერთმანეთს. ერთი სიტყვით, საქართველო ადრე დაყოფილი იყო ფეოდალურ კუთხებად, სადაც ხალხს პატივს სცემდნენ არა იმით, რამდენად ნიჭირნი იყვნენ, რამდენად მშრომელნი, არამედ იმით, თუ რომელი გვარის წარმომადგენლები იყვნენ ან რომელ აღმსარებლობას ან რომელ ეთნიკურ ჯგუფს მიეკუთვნებოდნენ. ეს ყველაფერი წავიდა, სადღაც სხვაგან. რა თქმა უნდა, ყველას გვაქვს ჩვენი წარმომავლობა, ყველას გაგვაჩნია ჩვენი კარგურა და მეორე და მესამე ენა. რა თქმა უნდა, საქართ-

ველოში სახელმწიფო ენა არის ქართული. მთავარი, რაც ჩვენ გვაერთიანებს, არის ის, რომ ჩვენ მზად ვართ ვიცხოვროთ, ვიშრომოთ, შვილები გავზარდოთ და როცა საჭირო გახდება ჩვენი ქვეყნისთვის თავი გავწიროთ და სისხლი დავღვაროთ. ეს მოიტანა აი, იმ დრომ, როცა ჩვენ, ყველანი ერთად მივხვდით, რომ ჩვენი ქვეყანა, ყველა ჩვენგანის მონაწილეობის გარეშე, არ აშენდებოდა. ჩვენი ქვეყანა წარმატებული ვერ იქნება და ფეხზე ვერ დადგება თუ თითოეულმა ჩვენგანმა ერთი აგური მაინც არ დადო მის მშენებლობაზე. საქართველოს ყველა რეგიონის ერთდღროული აღმშენებლობა არის უტყუარი ნიშანი იმისა, რომ ჩვენ, ყველანი ხელს ჩავკიდებთ ერთმანეთს და აუცილებლად ბოლომდე მივიყვანთ ჩვენი ქვეყნის სრული გათავისუფლებისა და გაერთიანების დიდ ოცნებას. ამიტომ, მე კიდევ ერთხელ, მინდა, მოგილოცოთ დღევანდელი დღესასწაული. ეს არის საერთო ეროვნული ზეიმი. იმიტომ, რომ თქვენ ხართ განუყოფელი შემადგენელი ნაწილი ჩვენი ერისა. როცა ერის რომელიმე ნაწილს რაიმე უხარია, ეს ნიშავს, რომ მთელი ერი ამით ხარობს. ეს არის ჩვენი მთავარი პრინციპი. კიდევ ერთხელ გილოცავთ და დაესწარით მრავალს“

მორწმუნებს ყურბან-ბაირამის უდიდესი დღესასწაული მიულოცეს აჭარის მთავრობის თავმჯდომარებ ლევან ვარშალომიძემ, აჭარის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარებ მიხეილ მახარაძემ, ქ. ბათუმის მერმა რობერტ ჩხაიძემ და სხვებ-მა.■

კაჯობის დასაბამი და მოგლოცველთა განცდები

მიმდინარე წლის 28 ოქტომბერს, სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველოს ორგანიზებით, 30-კაციანი დელეგაცია ჰაჯობის ღვთისმსახურების შესასრულებლად საუდის არაბეთის წმინდა ქადაე მექაში გაემგზავრა. „ახალი მთვარის“ კორესპოდენტი მიხედვით გელაძე შეხვდა ჰაჯობიდან დაბრუნებული დელეგაციის ხელმძღვანელს, სრულიად საქართველოს მუფლის მოადგილეს ადამ შანთაძეს და რამდენიმე კითხვით მიმართა:

- ბატონო ადამ, პირველ რიგში, გთხოვთ მოკლედ აგვისნათ ჰაჯობა, როგორც ნებისმიერი მუსლიმისთვის აუცილებლად შესასრულებელი ღვთისმსახურება და პირობა, რათა მკითხველს უფრო ნათელი წარმოდგენა შეექმნას მის დანიშნულებაზე.

„უეჭველად, სამყაროსადმი ბარაქად და ხალხის ჭეშმარიტ გზაზე დასადგინებლად უპირველესი სახლი (სამლოცველო) სწორედ, რომ „ბექაში“ (მექაში) იქნა აღმართული“. (ურალი იმრანი აიათი 96.)

ჰაჯობა ისლამის ხუთი აუცილებელი პირობიდან ერთ-ერთია. ის სრულდება ისლამის ეპიცენტრ, მექაში ჩასვლითა და მოლოცვით. ამ ძვირფას მონა-მსახურებას საფუძველი ჯერ კიდევ კაცობრიობის პირველი შუამავლის — წმინდა ადამის დროს ჩაეყარა. როგორც ვიცით, წმინდა ადამი და ევა სამოთხეში დაშვებული

შეცდომის გამო (მათ აკრძალული ხილი შეჭამეს) გადმოყვანილი იქნენ დედამიწაზე.

რელიგიური წყაროების თანახმად, წმინდა ადამი უზენაეს ალლაჰს 100 წლის განმავლობაში პატიებას ევედრებოდა და ეს თხოვნა მხოლოდ მეასე წელს შეუსრულდა. წმინდა ადამი უზენაეს ალლაჰს ასე

შეევედრა: „ოჱ, სამყაროს გამჩენო, როდე-
საც მე ზეცაში ვიმყოფებოდი, ანგელოზე-
ბის ზიქრის (ალლაპის ხსენება) ხმა მესმო-
და, რაც ძალიან მსიამოვნებდა, ხოლო აქ,
დედამიწაზე მსგავსი არაფერი მესმის, რის
გამოც მოწყენილი და დამწუხრებული ვარ.“
უზენაესმა ალლაპმა ისმინა წმინდა ადამის
ვედრება და ანგელოზების საშუალებით,
წმინდა ადამს მიუთითა ,მისულიყო იმ
ადგილას, სადაც დღეს ქაბა მდებარეობს.
წმინდა ადამმა ანგელოზების დახმარებით
დაიწყო დედამიწაზე პირველი ბეითის (სახ-
ლის) და ამავე დროს პირველი მაპედის (სამ-
ლოცველოს) მშენებლობა. ქაბას საძირკვ-
ელში დასატანებელი ქვები მოიტანეს სინას,
ლუბნანის, ზეითუნის, ჯუდისა და ჰირას
მთებიდან. ქვები ისეთი დიდი და მძიმე იყო,
რომ 30 კაცი ერთ ცალს ძლივს წევდა. მშენ-
ებლობის დასრულების შემდეგ ჯიბრილ ან-
გელოზმა წმინდა ადამი არაფატის ველზე
მდებარე რაპეტის (მოწყალების) მთაზე
აიყვანა, სადაც ჰიजრის რიტუალის შეს-
რულების წესები შეასწავლა. აქვე შეახვე-
დრა წმინდა ადამი ევას. ამის შემდეგ ისინი
წავიდნენ ჯერ მუზდელიფეში, სადაც ლამე
გაათენეს, შემდეგ კი ქაბაში. ანგელო-
ზებმა, ქაბასთან მისული, წმინდა ადამი
რომ დაინახეს, უთხრეს, შენს გაჩენამდე
ორი ათასი წლით ადრე აქ ტავაფს (ქაბას
გარშემოვლა) ვაკეთებდითო. ასე ჩაეყარა
საფუძველი ქაბას მშენებლობას.

რამდენიმე წლის შემდეგ, ნუჳ შუამა-
ვლის დროს, წყალდიდობა მოხდა და დე-
დამიწა წყალმა დაფარა. ვინც წმინდა ნუჳის
გემს თავი შეაფარა, გადარჩა. იმ დროს ქა-
ბა უზენაესი ალლაპის ბრძანებით ზეცაში
იქნა ანეული, ხოლო „ჰიჯრულ ესვედი“
(სამოთხიდან დედამიწაზე მოტანილი შავი
ქვა) მიბარებული იქნა ქაბასთან ახლომ-
დებარე ებუ ყუბეისის მთაზე.

წმინდა იბრაჰიმმა და მისმა შვილმა ის-
მაილმა ხელმეორედ დაიწყეს ქაბას მშენ-
ებლობა იმავე ადგილას, სადაც წმინდა
ადამმა აღმართა. როდესაც ამაღლებულ
კედლებს ვეღარ მისწვდნენ, წმინდა იბრა-
ჰიმი ერთ მოზრდილ ქვაზე შედგა, რომელ-
იც, საჭიროებისამებრ, ზევით-ქვევით მოძ-
რაობდა. გადმოცემის თანახმად, ზეცაში

გაჩერდა ღრუბელი, რომელმაც წმინდა
იბრაჰიმს ქაბას ზუსტი ადგილი და ზომები
მიუთითა. მისი მშენებლობის დასრულებ-
ის შემდეგ, უზენაესმა ალლაპმა წმინდა
იბრაჰიმს ხალხის ჰიჯრისაზე მიპატიუება
უბრძანა. წმინდა იბრაჰიმი შედგა ისევ იმ
ქვაზე, რომელსაც მშენებლობის დროს
იყენებდა, ქვამ სიმაღლეში ისე აიწია, რომ
წმინდა იბრაჰიმმა სამყაროს, როგორც ხე-
ლისგულს, ისე გადახედა და მუსლიმებს
ჰიჯრის შესრულებისკენ მოუწოდა. მაშინ
გამჩენის დახმარებით წმინდა იბრაჰიმმა
შეძლო, მანამდე იქ მისული და ყიამეთამდე
(სამყაროს აღსასრული) მისასვლელი ყვე-
ლა ჰიჯი დაინახვა. ამიტომ ამბობენ, რომ
ჰიჯრისაზე სამი სახის მიწვევა არსებობს:

1. ალლაპის მიწვევით (ვინც ჰიჯრის
რიტუალის შესასრულებლად ჩადის და იქ
კვდება);

2. იბრაჰიმ შუამავლის მიწვევით (ვინც წესების სრული დაცვით ჩადის, ცოდვებისგან თავის არიდებით, ჰაჯობას შეასრულებს და სამშობლოში მშვიდობით დაპრუნდება);

3. ეშმაკის მიწვევით (ვინც ჰაჯობას უყურებს, როგორც ექსკურსიას, ანუ მოივლის იქ არსებულ წმინდა ადგილებს, მაგრამ არავითარ შთაბეჭდილებას მასზე არ ტოვებს. ადამიანი, რომელიც სამშობლოში დაპრუნების შემდგომაც მხოლოდ უარყოფითს იღლაპარაკებს).

- თქვენ ძალიან კარგად ახსენით ჰაჯობის რიტუალის არსი, მერამდენედ მოინახულეთ მექა-მედინა და როგორი იყო თქვენი პირადი შთაბეჭდილებები?

— მოგეხსენებათ, ამჯერად ჰაჯობაზე მეორედ ვიმყოფებოდი. გამოცდილება ბევრს ნიშნავს, რაც იმაში დამებმარა, რომ ყველა რიტუალი უფრო მეტი გამოცდილებით და შინაარსიანად შემესრულებინა. საერთოდ, ვფიქრობ, რომ ჰაჯობა, როგორც სხეულით შესასრულებელი რიტუალი, ჯერ უნდა შეისწავლო ან მოისმინო, ხოლო შემდეგ ადგილზე მისვლით ყველივე უნდა განიცადო და შეიგრძნო. მე პირადად ვიყავი დიდი ემოციითა და შთაბეჭდილებებით აღსავს, ვინაიდან ამჯერად ამ რიტუალს ვასრულებდი როგორც სრულიად საქართველოს მუფლის მოადგილე და როგორც საქართველოდან დამოუკიდებლად გამგზავრებულ ჰაჯთა დელეგაციის ხელმძღვანელი.

— ბატონო ადამ, რამდენ მორწმუნეს ითვლიდა თქვენი დელეგაცია, როგორი იყო მათი ჰაჯობასთან დაკავშირებული განწყობა და რა საერთო ნიშნით შეგიძლიათ დაახასიათოთ მათი სულიერი მიზანსწრაფვა?

— დელეგაციაში 30 მორწმუნე შედიოდა, მათი უმრავლესობა იმამი ან სასულიერო პირი იყო. ჩვენ წმინდა მექამედინაში გამგზავრებამდე მათ ჰაჯობის თემაზე სემინარი ჩაუუტარეთ, რამაც მათ ინტერესი უფრო გაუძლიერა. მათ სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა, ჯერ კიდევ, მაშინ, როდესაც ტელეფონით თითოეულს ვუკავშირდებოდი და ვატყობინებდი, რომ

წელს მას უწევდა ჰაჯობაზე გამგზავრება. განსაკუთრებით, მინდა, აღვნიშნო ერთი ეპიზოდი. აეროპორტიდან მექასკენ მიმავლებმა გზად დავინახეთ აქლემი, რამაც დელეგაციის ყველა წევრს თვალზე ცრემლი მოგვარა და ჩვენი ძვირფასი მუჰამმედ შუამავალი გაახსენა. ის ხომ მგზავრობისას ამ ცხოველით სარგებლობდა და ამასთან დაკავშირებით მისი ცხოვრების რამდენი ეპიზოდია ჩვენამდე მოღწეული.

- ბატონო ადამ გთხოვთ მოუყვეთ ჩვენს მკითხველს, თუ რა განიცადეთ ყველაზე განსაკუთრებულად და რისმა დანახვამ გაგაოცათ?

ქაბას საკუთარი თვალით ხილვას არაფერი შეედრება. ეს, მართლაც, ადამიანის სულით ხორცამდე შეძვრაა, ეს ისეთი განსაკუთრებული და ამაღლებული გრძნობაა, რომ ის ადამიანში სიკვდილამდე არ განელდება. ქაბას დანახებას, მართლაც, მოსდევს შეუდარებელი განცდები, გული მართლაც უფრო მომტებით გიძგერს. ქაბა მართლაც დედამიწის ნამდვილი საოცრებაა. აღფრთხოვანებას ვერავინ მალავდა, იქ ხომ სულ სხვა იყო მათი სახის გამომეტყველება, ზოგიერთი მომლოცველი ხომ აქ თავდავიწყებამდე მიდის. განცვიფრებული დავრჩი იმ გარემოებით, რომ ეზნის კითხვის დაწყებისთანავე იკეტება მაღაზიები, ოფისები, სხვადასხვა ობიექტები და ყველა ნამაზის სალოცავად მიიჩეარის.

— ჩვენს მკითხველს განსაკუთრებით აინტერესებს იპრამის დანიშნულება. რატომ არის აუცილებელი მომლოცველისთვის თეთრი ფერის სამოსელი?

— იპრამი, ჰაჯობის აუცილებელი ატრიბუტია. ეს არის თეთრი ფერის ორი ნაჭერი, რომელიც ადამიანის წელზედა და წელქვეშა ნაწილების შესამოსად გამოიყენება. ჩვენ, მუსლიმები ხომ მიცვალებულს თეთრი ფერის სუდარაში ვახვევთ და ისე ვასაფლავებთ. გარდა ამისა, თეთრი ფერი ადვილად ირეკლამს მზის სხივს და მომლოცველებს იქ დროებით ცხოვრებას უადვილებს, აჩვევს რა მათ ცხელი ქვეყნის კლიმატს. თეთრი ფერი, ასევე, მშვიდობის, სისუფთავის სიმბოლოცაა და ისლამიც ხომ ადამიანის ფიზიკურ და სულიერ სიწმინდეს

ეფუძნება. მართლაც მაღშერს (განკითხვის დღეს) წარმოიდგენ, როცა გასცქერი მილიონობით თეთრსამოსიან მომლოცავს და ვერ არჩევ მდიდარსა და ღარიბს, თანამდებობის პირსა და რიგით მოქალაქეს. თეთრსამოსიანი მომლოცველებით გადაპენტილი არაფატის მთა, აღმა-დაღმა მავალი ხალხს წაკადი, ზეცაზე მოძრავ თეთრ ღრუბლებს მოგაგონებს და ადამიანს ათასნაირ ფიქრებს აღუძრავს. ვინ არ დაითრგუნება იქ ამ სცენის ხილვით, თუკი ის ხელმეორედ გაცოცხლებას, უზენაესი ალლაჰის წინაშე წარდგომას და თავისი ყოველი წამოქმედარის გამო პასუხის გაცემას წარმოიდგენს.

— ზოგადად როგორ შეაფასებდით წლევანდელ ჰაჯობას?

— ვიტყოდი, რომ ჩვენმა დელეგაციამ, მართლაც, ძალიან კარგი და შესანიშნავი ჰაჯობა ჩაატარა. განსაკუთრებით აღსანი-

შნავია ის გარემოება, რომ დელეგაციის ყველა წაჯობის განმავლობაში ვიყავით როგორც ძმები და ერთი ოჯახის წევრები, ჩვენ მთელი 25 დღის განმავლობაში ერთი სიხარულითა და ერთი სატკივარით ვცხოვრობდით. ჩვენ მოვილო-ცეტ ყველა წმინდა ადგილი. შევთხოვდით უზენაეს ალლაჰს მშვიდობას მთელ მსოფლიოში, საქართველოს გამთლიანებასა და აყვავებას, კაცობრიობის კეთილდღეობას, ჩვენს ამქვეყნიურ და საიქიო ბედნიერებას, ყოვლისშემძლე გამჩენს შევევედრეთ, რომ ჩვენ შვილებს, და-ძმებს, მშობლებს, ახლობლებს, წათესავებსა და მეზობლებს უკეთესი მომავალი ჰქონდეთ.

— რას ურჩევდით ჰაჯობიდან დაბრუნებულ მორწმუნებს, აგრეთვე მათ, რომლებსაც მომავალ წელს მოუწევთ ამ ღვთისმსახურების შესასრულებლად, წმინდა მინაზე გამგზავრება?

— სამშობლოში დაბრუნებულ ჰაჯებს ვუსურვებდი მთელი სიცოცხლე დარჩენილიყვნენ ჰაჯებად, ეცხოვროთ იმ განცდებითა და ემოციებით, რასაც ახლა, როგორც ახალჩამოსვლისას განიცდიან, ხოლო მათ, რომლებიც მომავალში აპირებს იქ გამგზავრებას, ვურჩევდი ახალგაზრდობაში მოსაწრონ და შეასრულონ ეს რიტუალი, ნუ დაენანებათ ალლაჰის გზაზე დახარჯული ფული, რამეთუ წმინდა შუამავალი მუჰამმედი გვიბრძანებს: „ნუ შეგაშინებთ ჰაჯობაზე ფულის დახარჯვა, რადგანაც ერთი შვიდასმაგად დაგიბრუნდებათ.“

— დაბოლოს, ბატონო ადამ, რას უსურვებდით ჩვენი ურნალის მკითხველს?

— მშვიდობას, მტკიცე რწმენას, სამშობლოს სიყვარულს, ეროვნული ფასეულობების პატივისცემას, ბედნიერ მომავალს, იმ უდიდესი სულიერი სიმშვიდის განცდას, რაც ჰაჯობას თან ახლავს, ახალახალ წარმატებებს ხვალინდელი საქართველოს მშენებლობის საქმეში და მარადიულ სასუფეველში წეტარებას!

მინდა ჩვენი დელეგაციის სახელით გულწრფელი მადლობა გადავუხადო სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამართველოს, ჩვენი ქვეყნის ხელისუფლებას, ყველა იმ ადამიანს, ვინც მცირეოდები წვლილიც კი შეიტანა ამ მეტად მნიშვნელოვან საქმის ხელშეწყობისათვის, ჩვენი გულების ესოდენ გახარებისათვის, ჰაჯობის მადლი ჰუარავდეს ყველას და სრულიად საქართველოს! ამინ!

მინდა, ვისარგებლო შემთხვევით და ასეთი დამაფიქრებელი, გრძნობებით აღსავს ელმზრდელობითი ხასიათის მქონე საუბრისთვის, უურნალ „ახალი მთვარის“ მკითხველის სახელით დიდი მადლობა გადაგიხადოთ. გისურვოთ ორივე ქვეყნის ბედნიერება, სულიერი სიმშვიდე და იმ განცდებითა და ენთუზიაზმით სიცოცხლე, რომელიც ჰაჯობის მადლმა მოგანიჭათ. დაე, უზენაესი ალლაჰი იყოს თქვენი მფარველი“

ესაუბრა მიხეილ გელაძე

საზოგადოებრივი ტერმინები

უშანგი მოლძვაბე

ისლამი, საზოგადოების თითოეულ წევრს თანასწორად აფასებს. მისი არსი მდგომარეობს იმაში, რომ ადამიანმა წუთისოფელში მშვიდად და უსაფრთხოდ იცხოვოს. იმისათვის, რომ ადამიანმა საიქიო ცხოვრება გადაირჩინოს, ამქვეყნიური ცხოვრების ყველა სფეროში მას გარკვეულ ზღვარს უწესებს. რწმენა რელიგიის საძირკველია, ხოლო ღვთისმსახურება რწმენის სიმბოლო, მაგრამ ნათელია, რომ მუსლიმი ადამიანი მხოლოდ ამით არ შემოიფარგლება.

ერთი შეხედვით ნათელია, რომ საზოგადოების ფართო წრეში ღვთისმსახურება ადამიანის რწმენის სიძლიერის სიმბოლოა. უფრო მეტიც, არიან ადამიანები, რომლებიც ცხოვრებაში ღვთისმსახურებებს დიდ მნიშვნელობას ანიჭებენ, თუმცა სხვადასხვა სფეროში გაუმაძლრები, მატერიალისტები, უზომოდ მფლანგველები არიან და ხალხთან ურთიერთობის საკითხში რიგი უთანხმოებები ახასიათებთ, რაც მუსლიმი ადამიანისთვის მეტისმეტად არასწორი, შენიღბული და მაცდური ფორმაა. მთავარი და ზედმიწ-

ევნით გასაფრთხილებელი საკითხი ის არის, რომ მუსლიმი არა მარტო ღვთისმსახურებებით უნდა შემოისაზღვრებოდეს, არამედ ცხოვრების ნებისმიერ სფეროში უნდა მოქმედებდეს როგორც ნამდვილი მორწმუნე. მორწმუნის სახელით გარკვეული სქმის გაკეთება ადვილია, მაგრამ დასახულ მიზნამდე მისი მიტანა ძნელი. სწორედ ეს არის მორწმუნის ყველაზე ძნელი და მნიშვნელოვანი დანიშნულება. მუსლიმი, რომელიც ღვთისმსახურებას დიდი სისამართით ასრულებს, თუმცა ოჯახურ ცხოვრებაში, ბიზნეს

გარემოში, ადამიანებთან ურთიერთობაში, საზოგადოებრივი მოვალეობებისა და პასუხისმგებლობის საკითხში პრაგმატული და ეფექტური, ქმნის საფუძველს იმისთვის, რომ ადამიანებმა რწმენა არასწორად შეიცნონ.

აღსანიშნავია, რომ ნამდვილი მუსლიმი, თავის რწმენით, ცხოვრების ნებისმიერ სფეროში გამოირჩევა. იგი თავისი გამჩენის მიმართ მტკიცე დამოკიდებულებას ყოველთვის ინარჩუნებს. კიდევ ერთი უმთავრესი რამ, რაც ჭეშმარიტ მორწმუნეს უნდა ახასიათებდეს, არის ის, რომ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, ადამიანების უფლებების საკითხში და ხალხთან ურთიერთობაში ისლამის ჩარჩოს საზღვრებს არ უნდა გასცდეს, მიზანმიმართულად მოიქცეს, სამართლიანი, გულწრფელი და თავდადებული იყოს.

ვინაიდან საკითხი ნამდვილ მორწმუნეს ეხება, აქვე ორ მნიშვნელოვან საკითხზე მინდა გავამახვილო თქვენი ყურადღება: ეს მეზობლური ურთიერთობა და ერთმანეთის მონახულებაა.

მეზობლური ურთიერთობა

როგორც ვიცით ისლამი მეზობლურ ურთიერთობას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს. მეზობლობა, გარკვეულ მოვალეობებთან ერთად, ურთიერთობის ნორმებსაც ბადებს, რასაც ზოგადად მეზობლობა ან კიდევ მეზობლური ურთიერთობი ეწოდება.

სოფლებისა და რაიონების ტიპის დასახლებებში მეზობლური ურთიერთობები ისევე, როგორც სოციალური თანადგომისთვის, ასევე ოჯახების მშვიდი და უსაფრთხო ცხოვრებისთვისაც ძალიან მნიშვნელოვანია. კარგი მეზობლური ურთიერთობა ბედნიერებისა და სიხარულის გაზიარების, ჭირისა და უბედურების წინაშე მოთმინების, წყაროა. ასეთი ურთიერთობა ინდივიდისა თუ ოჯახის საზოგადოებაში არსებობისთვის ყოვლად მნიშვნელოვანი საყრდენია და სოციალურ გარემოს აძლიერებს, ხოლო

ცუდი მეზობლური ურთიერთობა გამუდმებით, წუხილის, საფრთხისა და მარტოობის გრძნობას იწვევს. ანდაზები, რომლებიც ქართულ კულტურაშიც ხშირად გვხვდება, მეზობლობის მნიშვნელობას გვახსენებს: „მეზობელო კარისაო, სინათლე ხარ თვალისაო“ ან კიდევ „მეზობელმა რომ მარილი გთხოვოს, თუ მარილი არა გაქვს, მარილიანი სიტყვა მაინც უთხარიო“

ქველმოქმედებისა და თანადგომის გადასახედიდან ოჯახის შემდეგ, ადამიანისთვის ყველაზე ახლო, სოციალურ გარემოს მეზობლობა წარმოადგენს. სწორედ ამიტომ არის, რომ წმინდა ყურანისა და ძვირფას ჰადისებში მეზობლური ურთიერთობების შესახებ დიდი სისათუთით არის საუბარი. სურა „ნისას“ 36-ე აიათი დედ-მამისა და ახლო ნათესავების შემდეგ, ახლო და შორეული მეზობლების მიმართ სიკეთის ქმნისა და კარგად მოყვრობისკენ მოუწოდებს. უკეთილშობილესმა შუამავალმა, მეზობლური ურთიერთობისადმი ყურადღების მიპყრობის მიზნით, ბრძანა: „ანგელოზმა ჯიბრილმა მეზობლის უფლებების შესახებ ისეთი კანონები დამიწესა, რომ ვიფიქრე, თუ ასე გააგრძელებდა, ალბათ, მეზობელს მემკვიდრეობის უფლებასაც მისცემდა“. (ბუპარი „ედები“ 123) გარდა ამისა, წმინდა შუამავალი ბრძანებს: „ნამდვილი მორნბუნე ვერ იქნება ის, რომლისგანაც მეზობელი (მისი ხელით ან ენით) უკმაყოფილო იქნება“. (ბუპარი „ედები“ 29)

და კიდევ ერთიც, წმინდა შუამავალი გვამცნობს: „მან, ვისაც განკითხვის დღის სწამს, მეზობელს პატივი სცეს“. (ბუჭარი „ეფები“ 31) ზემოთა აღნიშნული ჰადისები კარგად ასახავს იმ გარემოებას, თუ რამდენად სათუთად აფასებს ისლამი მეზობლურ ურთიერთობებს.

ამასთან, აღლაპის შუამავალმა ყურადღების გამახვილება შემდეგ საკითხებზეც მოითხოვა: 1. ავადმყოფი მეზობლის მოსანახულებლად წასვლა; 2. მისი გარდაცვალების შემდეგ, დაკრძალვისთვის გარჯა; 3. სესხის მოთხოვნისას, შეძლების შემთხვევაში მიცემა; 4. გაჭირვების დროს დახმარება; 5. სასიხარულო ამბის დროს მილოცვა; 6. უბედურების დროს მწუხარების გაზიარება; 7. სახლი ისე არ უნდა ააგო, რომ შენობაში მეზობლის სახლის ხედი დაფაროს და იქ შემავალი მზის სხივი დააბრკოლოს. 8. მას არ უნდა აგრძნობინო, სახლში რა კერძსაც აკეთებ, ან თუ აგრძნობინებ, მასაც უნდა უწილადო. (მეჯმაუ ზევაიდი, VIII, 168-170)

გამომდინარე აქედან, მუსლიმმა, განუჩევლად მეზობლის რელიგიური აღმსარებლობის, კულტურისა და ენისა, მასთან კარგი დამოკიდებულება უნდა შეინარჩუნოს, საჭიროების დროს დახმარების ხელი გაუწოდოს, თანადგომა აგრძნობინოს და განაწყენების დროს ვითარება გამოასწოროს.

დღეს ქალაქების სწრაფმა ზრდამ, იქ არსებულმა ვითარებამ და შეცვლილმა სამუშაო გარემო პირობებმა მეზობლურ ურთიერთობებზე უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინა. არსებობენ მეზობლები, რომლებიც მიუხედავად იმისა, რომ ერთი და იმავე სადარბაზოში ცხოვრობენ, ერთმანეთს არც ელაპარაკებიან და არც ესალმებიან. ასეთ ვითარებაში თანადგომასა და ქველმოქმედებაზე საუბარი ხომ, ნამდვილად, ზედმეტია.

გამომდინარე აქედან, უნდა განვერიდოთ ისეთ ქცევებს რომლებმაც შეიძლება მეზობელს მყუდროება დაურღვიოს, თუნდაც ეს სახლში ხმამაღალი საუბარი იყოს. ყოველთვის უნდა ვეცადოთ, რომ ვიყოთ ისეთი სანიმუშო ადამიანი, რომლითაც მეზობელი, მეგობარი, ახლო და შორეული

ნათესავი და, რაც მთავარია, უზენაესი ალლაპი იქნება კმაყოფილი.

ერთმანეთის მონახულება

საზოგადოებრივი წყობის სრულყოფილება, ოჯახის სიჯანსაღეს ეყრდნობა, რომელიც უსაფრთხო სოციალური გარემოს ბირთვს წარმოადგენს. ამ ყველაფერზე მნიშვნელოვან ზეგავლენას ოჯახის წევრებსა და ნათესავებს შორის თბილი ურთიერთობა ახდენს.

აღმოსავლეთში, განსაკუთრებით მუსლიმებს შორის, ოჯახი და ნათესაური კავშირები უფრო ძლიერია, ვიდრე დასავლეთში. გამომდინარე აქედან, საზოგადოებრივი ურთიერთობაც ჯანსაღია. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ ისლამი ადამიანებს მშობლების მიმართ პატივისცემას, მეზობლისა და ნათესავის მიმართ ყურადღებას, მათთან კარგი ურთიერთობის დამყარებას მოუწოდებს. სწორედ ამიტომ არის, რომ ისლამში ოჯახი ურყევ საძირკველსა და მშვიდ გარემოს ინარჩუნებს. წმინდა ყურანის სურა „რადის“ 25-ე აიათსა და სურა „მუჰამმედის“ 22-ე აიათში უზენაესი აღლაპი მიგვანიშებს იმაზე, რომ ფარისეველთა ერთ-ერთი თვისება დედამინაზე შფოთის დათესვა და ნათესაური კავშირების გაწყვეტაა. აქვე აღსანიშნავია უკეთილშობილესი მუჰამმედ შუამავლის შემდეგი, მკაცრი გაფრთხილებაც: „მადლი არ გარდმოვლინდება თავშეყრის ისეთ ადგილას, სადაც ნათესაური კავშირების გამწყვეტი პიროვნება იმყოფება. ასეთი ვინმე ვერც სამოთხის სურნელს-შეიგრძნობს“. (ბუჭარი ედები) გარდა ამისა, ახლო თუ შორეული ნათესავის მონახულებასთან, ავადმყოფის სანახავად მისვლასთან და საჭიროების შემთხვევაში, შეძლებისდაგვარად, დახმარებასთან დაკავშირებით, საკმაოდ ბევრი ჰადისია გადმოცემული. რამაზნისა და ყურბნის საზეიმო დღეები, ოჯახის წევრებისა და ნათესავების მონახულების, თანადგომის, ურთიერთდახმარების და თავშეყრის მიზეზებს უფრო ამრავლებს. ეს ყველაფერი არის როგორც სარწმუნოებრივი მოვალეობა, ასევე სულიერი ძმისა და სხვა სარწმუნოების აღმსარებელთა მიმართ მუსლიმ ადამიანზე დაკისრებული ვალი. ■

ოჯახში ურთიერთობის პირითადი ფასეულობები

ურთიერთობა

ოჯახში ჯანსაღი და მდგრადი ურთიერთობის არსებობისთვის მთავარ ფასეულობათაგან ერთ-ერთი ურთიერთგაგებაა. დღეს ოჯახური ურთიერთობის ყველაზე დიდ პრობლემას ოჯახის წევრებს შორის ურთიერთგაგების სისუსტე წარმოადგენს. ურთიერთგაგება, ისე როგორც ოჯახის, ასევე საზოგადოების წევრებს შორის მნიშვნელოვანი და გარდაუვალი პირობაა.

იმისათვის, რომ ადამიანში შეგნებამ მაღალ დონეს მიაღწიოს, საჭიროა, პიროვნებამ საკუთარი თავი სრულფასოვნად შეიცნოს. ვინაიდან, როდესაც ინდივიდი საკუთარ თავს შეიცნობს, ეს იქნება, როგორც საკუთარი თავის, ასევე გარშ-

ემომყოფთა შეცნობისკენ მნიშვნელოვანი, წინგადადგმული ნაბიჯი. გამომდინარე აქედან, მას წილად ხვდება, შეიცნოს საკუთარი თავი და უზენაესი გამჩენი. ასეთი პიროვნება, კარგად გაითავისებს ჩვენი არაფრისგან გამჩენი, უზენაესი ალლაჰის რწმენას და მისი უკეთილშობილი შუამავლის სიყვარულს.

თუკი ადამიანი საკუთარი თავის შეცნობას შეძლებს, ის ადვილად მოახერხებს სხვა ადამიანებთან ჯანსაღი ურთიერთობის დამყარებას. ასეთი ადამიანი, კარგად გაუგებს, თავდაპირველად, თავის დედმამას და მათ მიმართ ზედმიწევნით გულისხმიერი და შემბრალებლური გრძნობით

იქნება განწყობილი. დედ-მამის ურთიერთგაგება ბავშვებისთვის მნიშვნელოვანი კომპონენტია.

გამომდინარე აქედან, არასოდეს უნდა დავივინყოთ, რომ ყოველი ადამიანი სულ სხვა ინდივიდია. ბუნებრივია, რომ განსხვავებულია, მათი თვისებები, პიროვნულობა, ხასიათი, ჩვევები, მიზნები, განათლება და მოლოდინი. ამიტომაც, ყველა ამ განსხვავებას გაგებით უნდა მოვეკიდოთ.

რამდენადაც ნიჭიერი და შეგნებული უნდა იყოს ადამიანი, თუკი სხვისი მოსმენა არ ახასიათებს, მისი სიტყვებიც ამაოდ დარჩება, ვინაიდან ვინც სხვას ყურს არ უგდებს, მასაც არავინ მოუსმენს. მოთმენა, გაძლება, გულწრფელობა, ინტერესი, დუმილი და დაფასება—ყველა ესენი ურთიერთგაგების მთავარი კრიტერიუმებია. ოჯახის წევრების ურთიერთატივისცემა ზედმინევნით მნიშვნელოვანია. ოჯახური ინსტიტუტის ფეხზე დგომის, ჯანსაღი, მშვიდი გარემოს შექმნასა და ღირსეული შვილების აღზრდასთან ერთად, კიდევ ერთ გზას, ოჯახის წევრების ურთიერთგაგება წარმოადგენს. ოჯახის წევრები ვალდებული არიან, ნებისმიერ დროს ერთმანეთის გაგებას შეეცადონ, ასევე ერთმანეთის გრძნობები დააფასონ და აზრებს პატივი სცენ.

ოჯახის წევრთა შორის არსებული სამაგალითო ურთიერთობა მის ფესვებს ამყარებს და მას სიჯანსაღეს უნარჩუნებს. ყველამ კარგად ვიცით, რომ ოჯახი მშობლებისა და შვილებისგან შესდგება და თითოეულ მათგანს ინდივიდუალური მოთხოვნილებები ახასიათებს, რომლებსაც ნდობა, პატივისცემა და ურთიერთიყვარული წარმოადგენს. ოჯახის წევრებს შორის ჯანსაღი ურთიერთობა აზრებისა და გრძნობების გაგებას უზრუნველყოფს, რაც ერთიანობისა და თანადგომის მიზეზი ხდება. იგივე ეხება ბავშვების განვითარებისთვის შესაბამისი გარემოს შექმნას. ოჯახში, სადაც მის წევრებს შორს საუკეთესო ურთიერთობა არსებობს, ბავშვები უფრო თავისუფალ და დამოუკიდებელ ინდივიდებად ყალიბდებიან, რის შედეგადაც აზრების,

ჩვევებისა და გრძნობების თავისუფლად გამოხატვას არ მოერიდებიან.

ისეთ გარემოში, სადაც საუკეთესო ურთიერთობას არ აქვს ადგილი, შეუძლებელია, ბავშვების ჯანსაღი განვითარება. ასეთ ვითარებაში ბავშვებს ვერ ექნებათ თავისუფალი აზროვნების, მოსაზრებებისა და გრძნობების გამოხტვის გაბედულება. ისინი გამუდმებით სხვების აზრებზე იქნებიან დამოკიდებულნი და ნაბიჯის დამოუკიდებლად გადადგმა ძალიან გაუჭირდებათ, რის გამოც უამრავი პრობლემა იჩენს თავს. გამომდინარე აქედან, ოჯახის წევრებს და, განსაკუთრებით დედ-მამასა და შვილებს შორის, სამაგალითო ურთიერთობის ჩამოყალიბება ზედმინევნით მნიშვნელოვანია. ოჯახის წევრებს შორის კარგი ურთიერთობა, მისი თითოეული წევრის ურთიერთთანადგომის მიზეზი გახდება და ყველაზე პრობლემურ დროსაც კი მდგომარეობიდან გამოსავლის პოვნას შეძლებენ. ოჯახში, სადაც ურთიერთობა საუკეთესოა, პრობლემები თავისით მოგვარდება. პირველ რიგში, ოჯახში მნიშვნელოვანი რამ სისხლით ნათესაური კავშირია, ამას ემატება ოჯახური ურთიერთკავშირი, რომელიც ოჯახის ურყობას ანმტკიცებს. თუკი ოჯახში ჯანსაღი ურთიერთობა მდგრადია, მის წევრებს შორის კავშირი ძლიერდება, ხოლო, როცა მოისუსტებს - ურთიერთობაც შესაბამისად კნინდება და ასეთ გარემოში ოჯახის წევრები ერთმანეთს აზრებსა და გრძნობებს ვერ გაუზიარებენ, სურვილებს სათანადოდ ვერ გამოხატავენ,

ერთიან ოჯახურ კავშირს ვერ ჩამოაყალიბებენ, რის შედეგადაც წყენა და უნდობლობა იჩენს თავს. სამწუხაროდ, ბოლო წლებში, ასეთი ტიპის ოჯახები აშკარად მომრავლდა. სწრაფად განვითარებულმა ტექნოლოგიურმა კავშირგაბმულობამ და შეცვლილმა მსოფლიომ დიდი ზეგავლენა მოახდინა და მნიშვნელოვანი უარყოფითი ცვლილება შეიტანა თვით ოჯახებშიც. ტექნოლოგის განვითარებამ და ცხოვრების პირობების გართულებამ ზოგჯერ ერთი ოჯახის წევრებიც ერთმანეთის მიმართ უცხო პიროვნებებად აქცია. ოჯახურმა საუბრებმა, მთლიანად, ფორმალური სახე მიიღო, ასეთი საუბრები „რა ჭამე და რა გააკეთეს“ საზღვრებს აღარ სცდება, საზოგადოებრივი როლი და პასუხისმგებლობა მივიწყებული იქნა. მიზნების არმქონე, ერთმანეთისგან დაშორებულ, სისხლით ნათესავთა რიცხვის მომატებამ, თავდაპირველად, ოჯახის წევრების, შემდეგ კი საზოგადოების მიმართ გაუცხოება გამოიწვია. თუკი საზოგადოებას ერთ ორგანიზმად წარმოვიდგენთ, ოჯახებმა, რომლებიც

ამ ორგანიზმის უჯრედები არიან, ერთ-ერთის დაავადების შემთხვევაში, მოსალოდნელია დაავადება სხვებს ისე გადასდონ, ვერც კი შევამჩნიოთ. ბავშვები, რომლებიც ასეთ, დაავადებულ ოჯახში იზრდებიან და მოთხოვნილებებს ვერ იკავილებენ, როდესაც სხვა სისტემას გაეცნობიან, მოძებნიან ისეთ ნაკლოვანებებს, რომლებიც მათში არ არის. ისინი სრულ მზადყოფნაში იქნებიან და ნდობის დასაყრდენის ძიებაში აღმოჩნდებიან. გამომდინარე აქედან, დავადებულ ოჯახში გაზრდილი ბავშვები, სენს გადასდებენ იმ სისტემას, რომელთანაც ახლო ურთიერთობაში იმყოფებიან. როდესაც ეს პატარები გაიზრდებიან, მომავალში საკუთარ ოჯახებს შექმნიან და, ნებსით თუ უნებლიერ, იქ ისეთ მოდელს ჩამოაყალიბებენ, რომელიც სამაგალითოდ ჰქონდათ მიჩნეული. დასწულებულ და უბედურ ოჯახებში სწული და უბედური ბავშვები გაიზრდებიან. ბედნიერი ოჯახის ფუნდამენტი ეფექტური და ჯანსაღი ურთიერთობაა. ■

ცოლ-ქარი- ყოველი კატიკისა და დაფასების ღირსი

ტუსლან აბაშიძე

საზოგადოებრივი ცხოვრების მოშლაც და მოწესრიგებაც ოჯახიდან იწყება. გამომდინარე აქედან, რამდენადაც დიდ ყურადღებას მივაქცევთ ოჯახს, მით უკეთესი იქნება. აღსანიშნავია, რომ თუ დღეს საზოგადოებაში გარკეული სახის არაკომფორტულობა შეინიშნება, ეს ოჯახის რღვევის გამო ხდება.

მაშ ასე, საზოგადოებას აყალიბებს ოჯახი, ხოლო მას ქმნის ცოლ-ქმარი. წყვილს შორის არსებული ურთიერთობა, ერთმანეთის მიმართ გამოხატული სიყვარული, პატივისცემა, ერთგულება და თანადგომა, პატარებზე, განსაკუთრებით, დიდ ზეგავლენას ახდენს. ვინაიდან ბავშვები ცხოვრებას, უპირველესად, ოჯახისგან სწავლობენ, ხოლო ოჯახში შეძენილი ცოდნა საზოგადოებაში აირევლება.

თითოეული ქორწინება ორივე მხარისთვის გარკეულ თავდადებას მოითხოვს. იმ შემთხვევაში თუ თავდადება და ერთგულება მხოლოდ ერთი კუთხიდან იქნება დაცული, ასეთი ოჯახი დიდხანს ვერ იარსებეს.

ყოველგვარი პატივისა და დაფასების ღირსი მეუღლეები, ერთმანეთს თანაბარი სისათუთით თუ მოექცევიან, მათი თითოეული ქმედება გამჩნის კმაყოფილების დამსახურების საბაბი გახდება.

ქმარი, რომელიც სახლში დაბრუნებისას კარებთან მდგარ, მომლიმარ მეუღლეს, თუნდაც პატარა საჩუქარს მაინც მიუტანს, ცოლის სათუთ გულს კიდევ უფრო მეტი სიყვარულით აღავსებს და მთელი დღის დაღლილობას უმაღლ სიმშვიდე შეცვლის.

სულიერების თვალსაზრისით, სუსტი სქესის მეუღლის მხარდაჭერა, ღვთისმსახურების საკითხში მისი დახმარება ქმრის მოვალეობაა. წყვილები მოვალენი არიან, ერთმანეთს სიკეთისკენ მოუწოდონ

და ბოროტებისგან განარიდონ.

ოჯახში ცოლ-ქმარმა თავიანთი საქმე უნდა იცოდეს. „განმეორება ცოდნის დედააო“ ბევრჯერ გვითქვამს და კიდევ ვიმეორებთ, რომ ცოლ-ქმარი ერთმანეთის ღვთიური ამანათები არიან. ისინი ერთმანეთის მიმართ ისეთები არიან, როგორც ღამე დღისთვის, ხოლო დღე ღამისთვისაა. ე. ი. ერთმანეთის ნაკლს ფარავენ და მტკიცედ იცავენ ერთმანეთის ნამუსს, ქონებასა და ღირსებას. მამაკაცი, თავისი ბუნებიდან გამომდინარე, ზოგიერთ საკითხში უფრო ძლიერია, ხოლო ქალი მამაკაცისგან განსხვავებით უფრო მგრძნობიარე და გულისხმიერების ტკბილი ნაკადულია.

მაშ ასე, ორივე მზარემ ერთმანეთის მიმართ თავისი უფლება-მოვალეობები კარგად უნდა იცოდეს და, საჭიროებისამებრ, შეასრულოს.

მოკლედ, უზენაესმა გამჩნენმა, წონას-წორობა ქალითა და მამაკაცით სრულჰყო. ღვთიური განგებით, ორივე მათგანს სხვადასხვა თვისებები მიანიჭა და შთამომავლობის გამრავლება რომელიმეს გარეშე შეუძლებელი გახდა. ის, რაც ადამიანს ევალება, მისი ბუნების შესაფერი-სად ცხოვრებაა და ესოდენ ხანმოკლე სიცოცხლე მაც-დური გრძნობების მსხვერ-პლად არ უნდა აქციოს. სიხარულით შექმნილი ოჯახი მან სიყვარულით, ერთგულებითადა თავდადებით უნდა გააძლიეროს. ■

გიორგი კამლაძე

უკავა დოთის ერთ-ერთი უდიდესი ფეხბურთელი, მუსლიმი ჭიერი ანრი

ტიერი ანრი 1977 წლის 17 აგვისტოს დაიბადა. ის წარმოშობით ანტილიელია, მისი ისტორიული სამშობლო არის გვადალუპე (კუნძული ლა-დეზირადი). ანრი გაიზარდა პარიზის გარეუბნის ლეს-ულისის რაიონში. დედამისა უნდოდა, რომ მას კარგი განათლება მიეღო, ხოლო მამამისი სპორტის გარეშე შვილის მომავალს ვერ ხედავდა.. ის შვილს ვარჯიშს პრაქტიკულად აიძულებდა და ბავშვობაში ანრის იმდენად ფეხბურთი კი არ იტაცებდა, რამდენადაც წარმატებული მატჩის შემდეგ მამის სახეზე დანახული ღიმილი. 1990 წელს

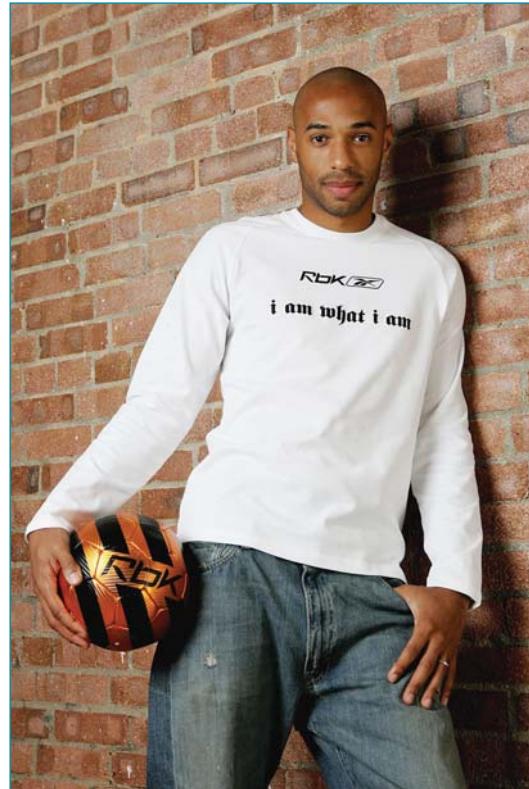
ის „მონაკოს“ ყურადღების ქვეშ მოექცა და კონტრაქტიც მოკლე ხანში გაფორმდა. მისი პროფესიული დებიუტი საფრანგეთის პორველ ლიგაში 1994 წელს შედგა. მაშინ „მონაკოს“ სათავეში არსენ ვენგერი ედგა. რამდენიმე წარმატებული სეზონის შემდეგ ანრი საფრანგეთის ნაკრებში მიწვიეს და ის გუნდთან ერთად, სამშობლოში ჩატარებული 1998 წლის მსოფლიო ჩემპიონატის გამარჯვებული გახდა. შესანიშნავ ფორმაში მყოფი ანრი იმავე წელს „სკუდეტოსათვის“ მებრძოლმა, იტალიურმა „იუვენტუსმა“ შეიძინა, მაგრამ პირველი

და ერთადერთი სეზონი სერია A-ში მისთვის ძალიან წარუმატებელი გამოდგა. ის ამ კლუბში მისთვის ძალიან უხერხული, განაპირა ნახევარმცველის ამპლუაში გამოდიოდა და კარგად ორგანიზებულ დაცვასთან გამკლავება ძალიან უჭირდა 1999 წელს ანრი 10.5 მილიონად არსენალში გადავიდა. სწორედ ლონდონურ კლუბში გაიზარდა ის მსოფლიო დონის ვარსკვლავად, მაშინ „მეთოფეებს“ არსენ ვენგერი წვრთნიდა, რომელმაც „მონაკოდან“ ანრის შესაძლებლობები კარგად იცოდა და ის „რეალში“ გადასული ნიკოლა ანელკას ადგილზე, თავდამსხმელის პოზიციაზე დააყენა. იმ სეზონში ანრიმ 26 ბურთი გაიტანა, მისი გუნდი პრემიერლიგაში, მხოლოდ გამარჯვებულს „მანჩესტერ იუნაიტედს“ ჩამორჩა, მეორე ადგილი დაიკავა და უეფას თასის ფინალამდე მივიდა, სადაც პენალტების სერიაში სტამბოლის „გალათასარაისთან“ დამარცხდა.

2000 წლის ევროპის ჩემპიონატზე ანრი, საფრანგეთის ნაკრებთან ერთად, ჩემპიონი გახდა, ხოლო იმ სეზონში მისმა გუნდმა, „არსენალმა“ პრემიერ-ლიგაში, კვლავ, მეორე ადგილი დაიკავა, თუმცა მომდევნო წელს „მეთოფეებმა“ ორმაგი დუბლი გაახერხეს და ჩემპიონობასთან ერთად ინგლისის თასიც მოიპოვეს, რაშიც უდიდესი იყო ტიერის დამსახურება. მან მეტოქეთა კარი 32-ჯერ აიღო და ლიგის საუკეთესო ბომბარდირი გახდა. მომდევნო სეზონში „არსენალმა“ ჩემპიონის ტიტული დაკარგა, მაგრამ წლის ფეხბურთელის გამოსავლენად, ფიფას მიერ ჩატარებულ გამოკითხვაში ანრიმ, თანამემამულე ზინედინ ზიდანის შემდეგ, მეორე ადგილი დაიკავა. 2003-2004 წლების სეზონში ტიერი დიდებულად გამოიყურებოდა და ისეთ უდიდეს ფეხბურთელებთან ერთად, როგორებიც იყვნენ დენის ბერგკამპი, პატრიკ ვიერია და რობერ პირესი, პრემიერ-ლიგის ტიტული დაიბრუნა. მან და მისმა კლუბმა ფენომენალურ წარმატებას მიაღწიეს და იმ სეზონში არც ერთხელ დამარცხებულა, რისი გაკეთებაც ინგლისში ბოლო 100 წლის მანძილზე ვერავინ მოახერხა. ანრი 39

გოლით ევროპის საუკეთესო ბომბარდირი გახდა და „ოქროს ბუცი“ მოიპოვა. მომდევნო სეზონში ის ტრამვებმა გააწამეს, თუმცა მას ევროპაში უკვე ჰქონდა, მრისხანე გოლდენრორის სახელი მოპოვებული. მომდევნო, 2005/06 წლების სეზონი მისთვის ძალიან წარმატებული აღმოჩნდა, ჩემპიონთა ლიგის მატჩში პრალის „სპარტას“ წინააღმდეგ მან ორი გოლი გაიტანა და ამით კლუბის ყველა დროის რეკორდმენის, იან რაიტის მიღწევა გააუმჯობესა. ამ უკანასკნელს პრემიერ-ლიგაში 185 გოლი ჰქონდა გატანილი. იმავე სეზონში, „არსენალის“ კაპიტნის პატრიკ ვიერიას „იუვენტუსში“ გადასვლის შემდეგ მისი სამკლაური ანრიმ მოირგო.

2007 წლის 25 ივნისს 24 მილიონ ევროდ ტიერი ანრი „ბარსელონაში“ გადავიდა. მან კლუბთან ოთხწლიან შეთანხმებას მოაწერა ხელი, რომლის მიხედვითაც, მისი ხელფასი წელიწადში 6,8 მილიონ ევროს შეადგენდა. „ბარსელონაში“ მან იგივე 14 წლის მასში მიიღო მოირგო, რითაც „არსენალში“ თამაშობდა. თავისი პირველი გოლი ამ კლუბის შემადგენლობაში მან 2007

წელს, ჩემპიონთა ლიგაზე, „ლიონს“ გაუტანა, ხოლო პირველი ჰეთ-რიკი პრიმერა დივიზიონის შეხვედრაში „ლევანტესთან“ შეასრულა. მან არაერთხელ გამოთქვა უკმაყოფილება იმის გამო, რომ განაპირა ნახევარმცველად ათამაშებდნენ, თუმცა იმ სეზონში 19 გატანილი ბურთით მაინც კლუბის საუკეთესო ბომბარდირი გახდა.

2008/09 წლების სეზონში ბარსას შემტევმა სამეულმა, რომელიც ტიერი ანრის, ლიონელ მესისა და სამუელ ეტო-სგან შედგებოდა, პრიმერა დივიზიონში 100 გოლი გაიტანა, რითაც კლუბის კიდევ ერთი რეკორდი დაამხო. იმ სეზონში ანრიმ, „ბარსელონსთან“ ერთად, ყველა 6 შესაძლო ჯილდო და მათ შორის პრიმერა დივიზიონისა და ჩემპიონთა ლიგის გამარჯვებულის ტიტული მოიპოვა. მომდევნო სეზონში მას კონკურენციის გაწევა მოუწია, „ბარსელონაში“ მოსულ ახალგაზრდა თავდამსხმელ, პედრო როდრიგესთან. კლუბის პრეზიდენტმა ხუან ლაპორტამ, ზაფხულის სატრანსფერო ფანჯრის დროს, მას ნებისმიერ სხვა კლუბში გადასვლა შეთავაზა და ასე აღმოჩნდა ანრი ა.შ.-ს მეიჯორ ლიგის კლუბ „ნიუ-იორკ რედ ბულზის“ შემადგენლობაში. მან კონტრაქტზე ხელმოწერის შემდეგ განაცხადა: „შემიძლია, დაგარწმუნოთ, რომ მე აქ გასამარჯვებლად ჩამოვედი, შეიძლება ითქვას, რომ ჩემი ოცნება აღსრულდა, რამდენიმე ხნის წინ მომინდა, რომ ჩემი ძალები ამ ლიგაშიც მომესინჯა.“.

2011 წელს, როდესაც მეიჯორ ლიგაში შესვენება დადგა, ანრი ლონდონში გაემგზავრა და თავის ყოფილ კლუბ „არსენალის“ ძირითად შემადგენლობასთან ერთად ივარჯიშა.

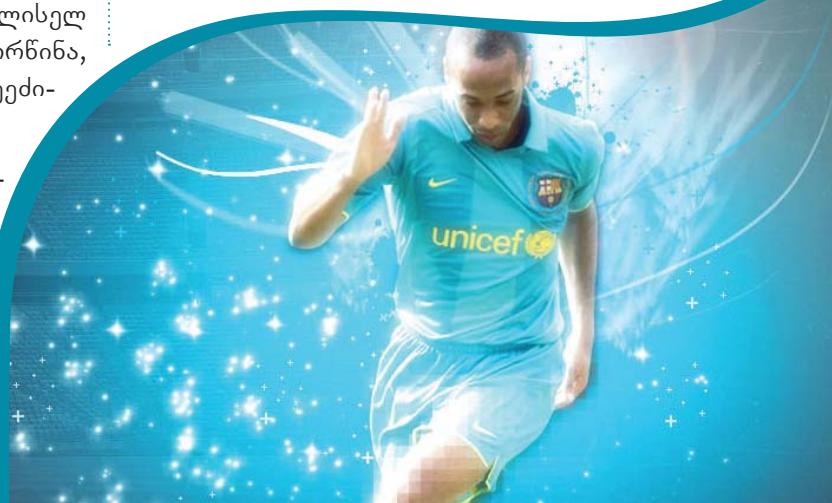
2003 წლის 5 ივლისს ანრიმ ინგლისელ ტოპ-მოდელ ნიკოლ მერიზე იქორნინა, 2007 წელს მათ ქალიშვილი ტია შეეძინათ.

ტიერი ანრი ეწევა ქველმოქმედებას, აფინანსებს შიდსის წინააღმდეგ მებრძოლ ფონდებს, ასევე აქტიურად გამოდის რა-სიზმის წინააღმდეგ, რომელთან

შეჯახებაც თავისი კარიერის მანძილზე ბევრჯერ მოუხდა.

ის შედიოდა იუნისეფ-ფიფას გუნდის შემადგენლობაში, რომლის ეგიდითაც, სხვა გამოჩენილ ფეხბურთელებთან ერთად, გადაიღეს სოციალურ სარეკლამო კლიპებში, რომელსაც ფეხბურთში 2002 და 2006 წლის მსოფლიო ჩემპიონატების ტრანსლიაციის დროს უჩვენებდნენ.

ტიერიანრიმ 2006 წელს ისლამიმილო. ტელეარს „ალ-ჯაზირასთვის“ მიცემულ ინტერვიუში მან განაცხადა, რომ თუ სხვა მრნამსის ადამიანები მსოფლიოს თვალსებადაა ვლებენ, ადვილად დაინახავენ ისლამის ნამდვილ სახეს.. მან ასევე თქვა, რომ ის ისლამით ცნობილმა ფეხბურთელებმა, ზიდანმა, აბიდალმა, ანელკამ და რიბერიმ დააინტერესეს. „მათი საუბარი ისლამს უფრო მაახლოებდა. საბოლოოდ კი გულით ვირწმუნე ეს რელიგია. ჩემთვის ისლამი ყველაფერზე მაღლა დადგა“. ის ურჩევს ირგვლივ მყოფებს ყურადღებით მიმოიხედონ ირგვლივ და დაინახავენ ისლამის ჭეშმარიტებას. ისლამის მიღების შემდეგ, ის ყოველ გატანილ გოლს სეჯდეს (მიწიერი თაყვანისცემა) შესრულებით აღნიშნავდა. ანრი აცხადებს, რომ ის ხშირად კითხულობს ყურანს და ყოველ წაკითხვაზე ისლამის მიმართ რწმენა უფრო უძლიერდება. მისი თქმით, ყველა თანხმდება იმაზე, რომ ყველაფერი გამჩენმა შექმნა, მაგრამ ამის სრულყოფილად ახსნა და სიცოცხლის შესახებ ყველა კითხვაზე პასუხი მხოლოდ ყურანშია ნათლად გაცემული, იქ ბუნდოვანი ან საეჭვო არაფერია.■

ჩრდილო მიდუს ისლამი

კუთილი მისი ისლამი კაშაქი და თქანი

თამარ გორგაძე

ძვირფასო მკითხველო, უურნალ „ახალი მთვარის“ წინა ნომრებში მოგითხრეთ ისლამის ისტორიაში ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი შემთხვევის, ეთიოპიაში პირველი ჰიჯრეთის შესახებ. გადმოგეცით იმის შესახებაც, თუ როგორ ცდილობდნენ ყურეიშელი წარმართები ეთიოპიის მმართველის გულის მოგებას, მის გადაბირებასა და ამ გზით მუსლიმების ეთიოპიიდან გაძევებას. როგორც აღვნიშნეთ, სამართლიანი მეფის, ნეჯაშის გული ყურეიშელებმა ვერანაირი ძლვენით მოიგეს, გამომდინარე აქედან, მუსლიმებს ნეჯაშმა თავის ქვეყანაში ცხოვრების უფლება დართო და მათი დაცვაც თავად იკისრა. ის, რის შესხებაც დღეს უნდა მოგითხროთ, ეთიოპიაში ჰიჯრეთის ლოგიკური გაგრძელებაა. ვინაიდან სწორედ ამ მოვნლენამ, ისლამის ეტაპობრივად გავრცელებამ და მუსლიმების გაძლიერებამ შეუწყო ხელი იმას, რომ არაბეთის ისტორიაში ყველზე ძლიერმა ორმა პიროვნებამ, წმინდა ჰამზამ და წმინდა ომარმა ისლამი მიიღეს.

ალლაჰის შუამავალი წარმართებისთვის ყურანის წასაკითხად ქააბაში, ზოგჯერ, თავადაც მიდიოდა. ერთ დღესაც ებუ ჯეპილი შუამავალს წინ აღუდგა და წარმართები მის მიმართ ძალის გამოყენებისკენ წააქეზა. ამ ყველაფრის მომსწრე, ერთი ქალბატონი გაიქცა და მდგომარეობა წმინდა ჰამზას შეატყობინა.

ქალბატონმა მას ასე მიმართა: „ვა-ჟავაცთაგან ყველაზე ვაჟუაცო! ქააბაში შენ ძმისშვილს აბურად იგდებენ. მეშინია, რომ მას შეაწუხებენ და რაიმეს ავნებენ“.

წმინდა ჰამზა მაშინვე ქააბაში გაიქცა და ებუ ჯეპილს წინ აღუდგა. მშვილდი, თავში ისე შემოჰკურა, რომ ისლამის მტერს, ებუ ჯეპილს თავიდან სისხლი წამოუვიდა. იგი ამგვარ ჩარევას არ ელოდა. ამის შემდეგ, ჰამზა წმინდა მუჰამმედ შუამავალთან მივიდა და უთხრა:

„ მუჰამმედ, აი, შური ვიძიე, ახლა დამშვიდდი!“

წმინდა შუამავალმა კი ბიძას, მის მოქ-

მედებაზე პასუხად, უთხრა:

„ბიძაჩემო, გულით გამახარებ, თუკი გამუსლიმანდები!“

თითქოს, წმინდა ჰამზას გულში არსებული, ყველა ფარდა გაიხსნა! ძმისშვილს სახეში შეხედა და წარმოოთქავა: „ეშვედუ ენდა იღლაპტე იღლალაპტე ვე ეშვედუ ენნე მუჰამმედ რესულლაპტე!“

ჰამზა წმინდა შუამავალზე ორი წლით უფროსი, თან ბიძა და თანაც მისი ძუძუმტე იყო!

„ბიძაჩემო, მე შენმა გამუსლიმანებამ გულით გამახარა!“ ალლაპის შუამავალმა ამით გამოხატა, რომ პიროვნება შურისძიებით კი არა, ჭეშმარიტ გზაზე დადგომით ხდება ბედნიერი.

წარმართებს ძლიერ აშფოთებდა მუსლიმების რიცხვის სწრაფი ზრდა. მათ კრება მოიწვიეს და ამ მდგომარეობის აღსაკვეთად გამოსავლის ძიება დაიწყეს.

„მუჰამმედის მდგომარეობა გამყარდა, ჩვენი საქმები აირია. ჩვენ შორის წინასწარმეტყველების, პოეზიის ყველაზე კარგი მცოდნენი მასთან უნდა გავვჩავნოთ და ესაუბრონ“, — განაცხადეს წარმართებმა.

ამ საქმისთვის შესაფერისად უთბე იბნ რებია ჩაითვალა და იგი წმინდა შუამავალთან გაიგზავნა. უთბემ დიდხანს ილაპარაკა, ალლაპის შუამავალი მას სიტყვის დასრულებამდე უსმენდა შემდეგ კი ჰკითხა:

„ებუ ველიდ! სათქმელი დაასრულე?“. როგორც კი პასუხად „დიახ“ მიიღო, „ახლა შენ მომისმინე!“ — ბრძანა და „ბესმელეთი“ სურა „ფუსსილეთის“ კითხვა დაიწყო. როდესაც 37-ე აიათი წაიკითხა, სეჯდე შეასრულა.

„ებუ ველიდ! ჩემს წაკითხულს მოუსმინე? აი შენ და აი ის“, — ბრძანა მან.

უთბე ადგა და ამხანაგებთან დაბრუნდა. აღელვებულმა წარმართებმა მას ჰკითხეს:

„რა მოხდა, მოგვიყევი?“.

„ღმერთმანი ისეთი სიტყვა მოვისმინე, დღემდე მსგავსი არაფერი გამიგონა. ის არც ლექსია, არც ჯადო და არც წინას-

წარმეტყველება!“ — უპასუხა მან.

როცა ეს სიტყვები წამიკითხა, კითხვა არ გააგრძელოს—მეთქი მუჰამმედს პირზე ხელი ავაფარე.

ყურაიშების ჯამაათო! მოდით მე მომისმინე! ის თავის საქმესთან მარტო დატოვეთ, მოცილდით! თუკი მას არაბები მოკლავენ, მისგან გათავისუფლდებით. თუკი არაბებზე ძალაუფლებას მოიპოვებს, მისი ძალაუფლება თქვენი ძალაუფლებაა, მისი ძალა და ჰატივი თქვენი ძალა და ჰატივია. ამგვარად მუჰამმედის წყალობით თქვენ ყველაზე ბედნიერები იქნებით!“

როცა ყურაიშებმა ჰკითხეს: „აბუ-ველიდ! მან შენ მოგაჯადოვა?“

„ჩემი აზრი ესაა. თქვენ როგორც გინდათ, ისე მოიქეცით!“ — უპასუხა მან.

როგორ ჩაერთო ომარი მუსლიმთა რიგშებში

ომარი წმინდა შუამავალზე 13 წლით უმცროსი იყო.

წარმართები თავიან სათათბიროში, დარუნ-ნედვაში შეიკრიბნენ და წმინდა შუამავლის მოკვლის გადაწყვეტილება მიიღეს, ამისთვის კი მათ შორის ყველაზე გაბედული გოლიათი და ხისტი ხასიათის პიროვნება ომარ იბნ ჰათთაბი აარჩიეს და გააგზავნეს. ომარი წმინდა შუამავლის მოკვლის განზრახვით გზას გაუდგა. გზად ნუამ იბნ აბდულლაპს შეხვდა.

ნუამი ომარის მდგომარეობამ დააეჭვა და ჰკითხა:

„ომარ, სად მიდიხარ?“

„წინაპრების რწმენის უარმყოფელი, ახალი რწმენის მქადაგებელი, მუჰამმედის მოსაკლავად მივდივარ!“ — უპასუხა ომარმა.

გამჭრიახმა ნუამმა დროის მოგების მიზნით ურჩია:

„ომარ, ღმერთმანი, შენს ტომს მოუტყუებიხარ! მას თუ მოკლავ, როგორ ფიქრობ, აბდი მენტის შვილები საღად დაგრივებენ?! კარგს იზამ, პირველ რიგში, შენს ოჯახს თუ მიხედავ.“

ომარმა განრისხებით ჰკითხა:

„ვის გულისხმობ?“

„შენს სიძეს საიდ იბნ ზეიდსა და შენს დას ფატიმას ვგულისხმობ. ღმერთმანი, ორივემ ისლამი მიიღო!“

ნუამმა ომარის ეს უაღრესად შემაძრნუნდებოდა განზრახვა რომ შეიტყო, ის დისა და სიძის სახლში გააგზავნა. ამით დრო მოიგო იმისათვის, რომ მდგომარეობა ალაპის შუამავლისთვის ეცნობებინა.

როდესაც ნუამისაგან ეს სიტყვები გაიგონა, ომარი მრისხანებამ მოიცვა და გამძვინვარებული, პირდაპირ თავისი დის სახლისკენ გაემართა.

იმ დროს დისა და სიძის გვერდით ჰაბბაბი იყო და მათ ყურანს ასწავლიდა. როგორც კი შენიშვნეს, რომ ომარი გააფთობებული მათკენ მოდიოდა, ჰაბბაბი სახლის ერთ ოთახში დამალეს.

ფატიმამ კი მაშინვე გადამალა ის, რაზეც ყურანის აიათები იყო დაწერილი.

ომარმა სახლში შესვლისთანავე იყითხა „რა სიტყვები იყო, მე რომ მომესმა?“

„შენ ალბათ შეცდომით მოგესმა, აქ ასეთი არაფერია!“ უპასუხეს ომარს სიძემ და დამ:

„არა! გავიგე რომ ორივე მუჰამმედის მიმდევრები გახდით!“ -გააფთობებული სიძეს ეცა და მისი ცემა დაიწყო. შემდეგ დას — ფატიმასაც უთავაზა. ფატიმამ უთხრა:

„ომარ! რაც გინდა გააკეთე, თუ გინდა მოგვალი! ჩვენ ჭეშმარიტ რწმენას ვერ უარვპოფთ!“

როცა ფატიმა რწმენისგან მიღებული გამბედაობით ამ სიტყვებს ამბობდა, წმინდა სახეზე სისხლი ჩამოსდიოდა.

ომარი დისგან ასეთ პასუხს არ ელოდა, ამიტომ განცვიფრდა. დის სახეზე სისხლი რომ დაინახა, გული ეტკინა, თავისი საქციელი ინანა და უთხრა:

„მოიტანეთ რასაც კითხულობდით, მინდა ვნახო!“

„გვეშინია არაფერი ავნო!“ — უპასუხეს მათ.

„ნუ გეშინიათ!“ — ომარმა ღმერთზე დაიფიცა, რომ წაიკითხავდა და უკან დაუბრუნებდა. ამ სიტყვების გამგონ, ფრი-

ადპატივცემულ ფატიმას იმედი მიეცა, რომ მისი ძმა გამუსლიმანდებოდა და უთხრა:

„ძმაო! იმის გამო, რომ კერპებს თაყვანს სცემ, სუფთა არ ხარ! იმაზე შეხება, რაზეც ყურანის აიათები სწერია, განბანვის გარეშე არ შეიძლება!“

ომარი ადგა და მთელი ტანის განბანვის რიტუალი ჩაიტარა, ფატიმამაც მას გადასცა ის, რაზეც აიათები ეწერა.

როდესაც აიათები წაიკითხა, ფრიად-პატივცემული ომარი განცვიფრდა.

ყურანის მჭერმეტყველებამ მისი ყურადღება მიიქცია. ეს სიტყვები ისეთი ჭეშმარიტებითა და სიბრძნით იყო აღსავსე, რომელსაც ადამიანი ვერ იტყოდა. ამ მომენტში ღრმა ფიქრში ჩაიძირა.

წმინდა ომარის სიტყვები რომ გაიგონა, ჰაბბაბი სამალავიდა გამოვიდა.

„ომარ! ღმერთმანი ალლაპის შუამავლის ლოცვის ბედნიერება გხვდა წილად.

ის გუშინ შეევედრა:

„ღმერთო! ისლამი ომარ იბნ ჰაბბაბით გააძლიერე!“ წმინდა ომარმა ჰაბბაბს წმინდა მუჰამმედთან გაყოლა თხოვა:

მაშინვე გზას გაუდგნენ. როდესაც ერქამის სახლს მიაღწიეს, ომარს ჰაბბაბ შეხვდა, ის წელზე ხმალშემორტყმული მომზადებული იყო. როგორც ჩანდა, ნუამმა ისინი წინასწარ გაეფრთხილებინა. ომარმა მისვლისთანავე განაცხადა.

„მოვედი რათა ისლამი მივიღო, წმინდა შუამავალო!“

ღრმადპატივცემული ომარის მუსლიმთა რიგებში გაერთიანება იყო მათი ერთგვარი გარანტია იმისა, რომ წარმართები ძველებურად ველარ დაჩაგრავდნენ. ამიტომ ომარის მიერ ისლამის აღიარება მაშინდელ არაბეთში ახალი ეპოქის დასაწყისად ითვლება.

გამჩენმა მოგვცეს ყველა მუსლიმს ძალა და შესაძლებლობა ვიყოთ ისეთები, როგორიც სამართლიანი, გამბედავი და ისლამის გზაზე მებრძოლი წმინდა ომარი იყო! ■

ამინ!

წმინდა იბრაჰიმი

წმინდა იბრაჰიმი ამ ქვეყანას ბაბილონის აღმოსავლეთით, ტიგროსსა და ევფრატს შორის მდებარე მხარეში მოევლინა.

წმინდა მუჰამედ შუამავლის შემდეგ, ის ყველაზე ღირსეული ადამიანია. უდიდესი გამჩენი მას „მეგობარს“ უწოდებს. აქედან გამომდინარე, ის „ღმერთის მეგობრის“ (ჰალილურრაჰმან) სახელითაც მოიხსენიება. მას ათი „ღვთიური წერილი“ მოევლინა.

იგი სხვაგვარად შუამავალთა მამადაც ინიდება. მისი შვილები არიან ისმაილი და ისაკი. უკეთილშობილესი მუჰამედ შუამავალი წმინდა ისმაილის შთამომავლია. წმინდა ისაკის შთამომავლები კი ებრაელების შუამავლები არიან.

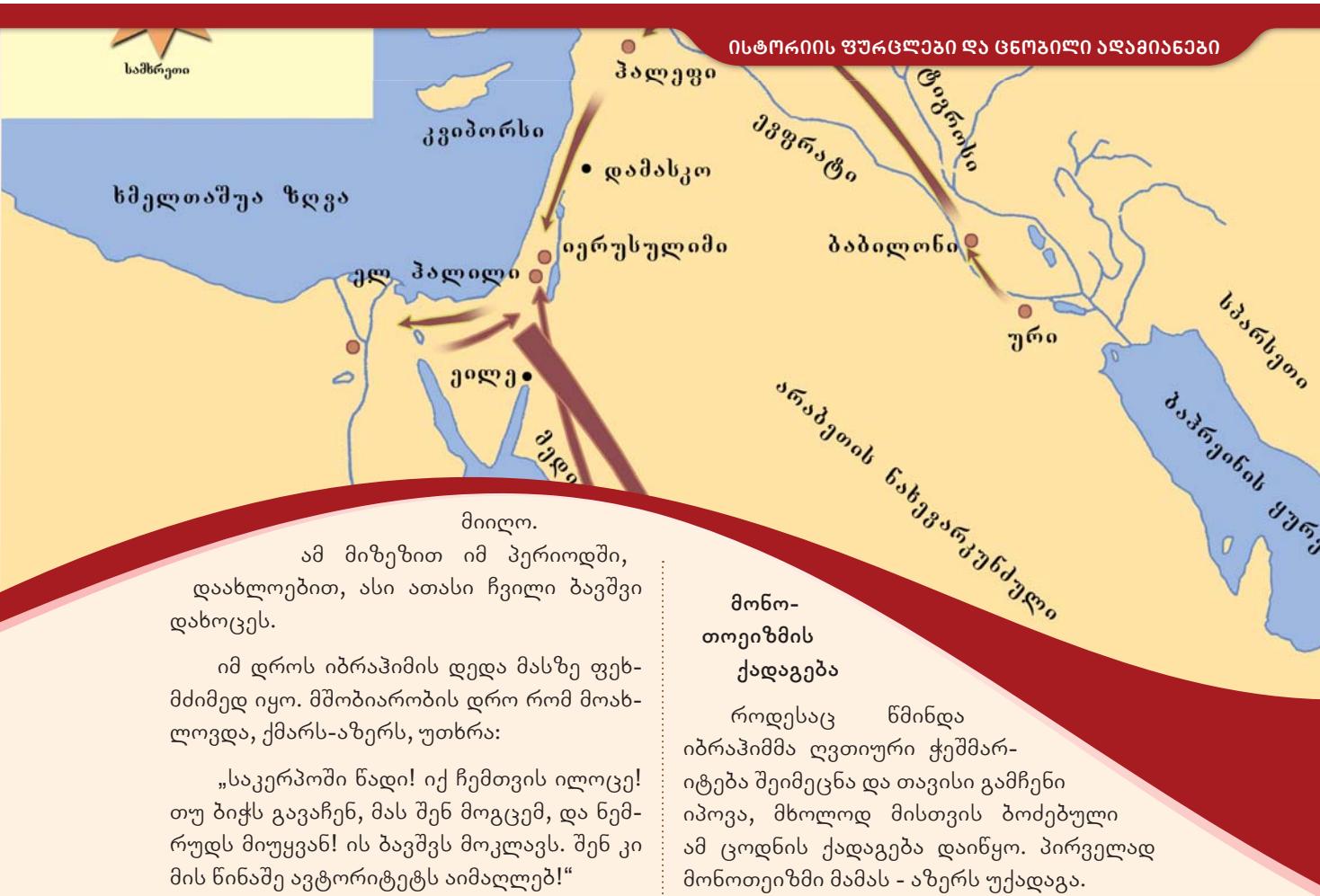
იბრაჰიმი ქელდანის ტომს მოევლინა შუამავლად. ამ ტომის ბელადი ნემრუდი თავდაპირველად სამართლიანი და მიუკერძოებელი პიროვნება იყო. მისი ტომი ვარსკვლავებსა და კერპებს სცემდა თაყვანს. ნემრუდის სასულთნო რომ გაფართოვდა, ის გაამაყდა, თავისი ქანდაკებები გააკეთებინა და თავის ტომს უთხრა:

„მეც ღმერთი ვარ, მეც თაყვანი მეცით!“

არსებობს თქმულება, რომ ნემრუდს ერთ ღამეს ესიზმრა: ცაში შუქი ბრნყინავდა და იმ შუქმა მზისა და მთვარის შუქი ჩააქრო. სხვა თქმულების მიხედვით კი ესიზმრა, რომ ერთი ადამიანი მოვიდა, ტახტიდან ჩამოაგდო და მინას დაანარცხა. გაღვიძებისთანავე ძალიან აღელდა. სასახლეში ასტროლოგები მოიხმო და სიზმრის ახსნა სთხოვა. მათაც უთხრეს:

„ახალი რწმენა მოვა. იმ რწმენის მომტანი კაცი კი, შენს ტახტს მიწასთან გაასწორებს. მის წინააღმდეგ ზომები მიიღე!“

ნემრუდის სათათბირო საბჭომ ამის, თავიდან ასაცილებლად, ყველა მამრობითი სქესის ბავშვის მოკვლის გადაწყვეტილება

მიიღო.
ამ მიზეზით იმ პერიოდში,
დაახლოებით, ასი ათასი ჩვილი ბავშვი
დახოცეს.

იმ დროს იბრაჰიმის დედა მასზე ფეხ-
მძიმედ იყო. მშობიარობის დრო რომ მოახ-
ლოვდა, ქმარს-აზერს, უთხრა:

„საკერპოში წადი! იქ ჩემთვის ილოცე!
თუ ბიჭს გავაჩენ, მას შენ მოგცემ, და ნემ-
რუდს მიუყვან! ის ბავშვს მოკლავს. შენ კი
მის წინაშე ავტორიტეტს აიმაღლებ!”

როდესაც აზერი საკერპოში წავიდა,
იბრაჰიმი დაიბადა. დედამ ის მაშინვე ერთ
გამოქვაბულში დამალა. აზერი სახლში
რომ დაბრუნდა, უთხრა რომ ბავშვი ძალიან
სუსტი დაიბადა და მოკვდა.

როგორც კი აზერი სახლიდან წავი-
დოდა, იბრაჰიმის დედა მიდიოდა და ბავშვს
ძუძუს აწოვებდა.

თქმულების მიხედვით, გამოქვაბული-
დან გამოსულმა იბრაჰიმმა მონოთეიზმის
ქადაგება დაიწყო.

აიათში წაპრძანებია:

„ჩვენ იბრაჰიმს მოწიფულობა უფრო
ადრე ვუბიძეთ!“ (სურა ენბია, აიათი 51)

მოწიფულობა აქ სწორისა და მც-
დარის გარჩევის ნიჭია. იბრაჰიმისთვის,
მიუხედავად იმისა, რომ მისთვის არავის
არაფერი უსწავლებია, არავის აღუზრდია,
ღვთიური ჭეშმარიტებები ცნობილი იყო.
ის მონოთეიზმის გზის მაჩვენებელ გიდად
იქცა.

მონო- თოვიზმის ქადაგება

როდესაც წმინდა
იბრაჰიმმა ღვთიური ჭეშმარ-
იტება შეიმეცნა და თავისი გამჩენი
იპოვა, მხოლოდ მისთვის ბოძებული
ამ ცოდნის ქადაგება დაიწყო. პირველად
მონოთეიზმი მამას - აზერს უქადაგა.

ამის შემდეგ იბრაჰიმმი მამის შენდო-
ბისთვის გამჩენს შევედრა, მაგრამ მისი
ვედრება არ იქნა მიღებული, რადგან მამა-
მისი ალლაჰის მტერი იყო.

როდესაც ამას მიხვდა, იბრაჰიმმა ვე-
დრება შეწყვიტა.

აზერი კერპებს აკეთებდა და ყიდდა,
ეს მისი შემოსავლის წყარო იყო. სხვა მისი
შვილებიც კერპებს აქებდნენ და მამას მათ
გაყიდვაში ეხმარებოდნენ. წმინდა იბრა-
ჰიმმა კი, მამამ გასაყიდად კერპი რომ
გაატანა, კისერზე თოკი მოაბა, ბაზარში
თრევა-თრევით წაიღო. შემდეგ კერპს თავი
წყალში ჩააყოფინა და უთხრა:

„ძალიან მოგწყურდა, მიდი, ცოტა
დალიე!“

წმინდა იბრაჰიმის მიერ კერპების დამ-
სხვრევა

წმინდა იბრაჰიმის დროს მეზოპოტამი-
ის მხარეში პოლითეისტური რელიგიები იყო
გავრცელებული. ყველაზე უდიდესად მთ-
ვარის ღმერთი, სინა იყო მიჩნეული. ხალხი
ამ ღმერთების პატივსაცემად ქანდაკებებს

აკეთებდა და მათ სცემდა თაყვანს. მარცხენა მხარეს სინას წარმომადგენელი პატარა ქანდაკება ჩანდა. ქანდაკების მერდზე ცხადად იყო გამოსახული ნახევარმთვარის ფორმა და თუ როგორ აძლევდნენ მონაზვნები მის წინაშე აღთქმას. იმ დროისათვის ტაძრები, იმ პერიოდის ყველაზე განვითარებული ტექნიკური საშუალებებით იყო აგებული. ისინი თან თაყვანისცემის და თან ასტროლოგიური დაკვირვებების საწარმოებელ აღგილებს წარმოადგენდა. ხალხი მთვარეს, მზესა და ვრსკვლავებს სცემდა თაყვანს და ამის გამო ცას დიდი მნიშვნელობა ენიჭებოდა.

ქელდანის ტომი წელიწადში ერთხელ იკრიბებოდა და დღესასწაულს აწყობდა. აზერმა წმინდა იბრაჰიმს უთხრა:

„დღეს ჩვენთან ერთად შენც წამოდი დღესასწაულის აღსანიშნავად!“

იბრაჰიმმა გზაში საპატიო მიზეზად ავადმყოფობა მოიგონა, უკან დაბრუნდა და საკერპოში მივიდა. იქ ვერცხლის, სპილენძისა და ხისგან დამზადებული კერძები ეწყო. მათ წინ ბარაქიანობისთვის საჭმელი ელაგა. ყველაზე დიდი კერპი ოქროსგან იყო დამზადებული და კერპი ტახტზე იჯდა. მას ოქროთი განყობილი ტანსაცმელი ემოსა და თავზე გვირგვინი ედგა.

იბრაჰიმმა დიდი კერპის გარშემო განლაგებული, ყველა კერპი ცულით დაამტვრია და შემდეგ ცული დიდ კერპს კისერზე ჩამოკიდა.

საღამოს დღესასწაულიდან დაბრუნებული ქელდანის ტომი საკერპოში ნანახმა ძალიან გააოცა. ვარაუდი გამოთქვეს:

„ამ საქმეს მხოლოდ იბრაჰიმი თუ ჩაიდენდა!“

მაშინვე იბრაჰიმი იპოვეს და ჰქითხეს:

„ეს შენ გააკეთე?“

იბრაჰიმმა ასე უპასუხა:

„დიდ კერპს არ სურდა, რომ მის გარდა ვისმესთვის გეცათ თაყვანი. ამის გამო სხვებზე გაბრაზდა; შემდეგ ყველა ცულით დაანაწევრა; ცული კი მხარზე გადაიკიდა. თუ გინდათ, მას ჰქითხეთ! ის თვითონ აგიხსნით!“

კერპთაყვანისმცემლებმა უთხრეს:

„კერპები არ ლაპარაკობენ!“

ამაზედ იბრაჰიმმა უთხრა;

„თუ ასეა, ეს სუსტი არსებები, რომელთაც საკუთარი თავის დაცვა, ლაპარაკი არ შეუძლიათ, თქვენ როგორ დაგიცავთ? ჭკუაზე მაინც არ მოხვალთ?“

უბედურმა კერპთაყვანისმცემლებმა, წმინდა იმისა, რომ ამ ქვის ნატეხების უსუსურობაზე დაფიქრებულიყვნენ და გამჩენისკენ მიბრუნებულიყვნენ, ეს საქმე ვერ მოინელეს და წმინდა იბრაჰიმის ცეცხლზე დაწვა გადაწყვიტეს;

წმინდა იბრაჰიმის ცეცხლში ჩაგდება

კერპთაყვანისმცემლებმა ეს ამბავი წემრუდს შეატყობინეს. წემრუდმა იბრაჰიმი თავისთან იხმო.

ყველა, ვინც წემრუდთან მივიდოდა, უპირველესად, მის წინაშე სეჯდეს ასრულებდა. იბრაჰიმმა კი ეს არ გააკეთა. როდესაც დაინტერესებულმა წემრუდმა მიზეზი ჰქითხა, იბრაჰიმმა უპასუხა:

„შენი და ჩემი გამჩენის გარდა, სეჯდეს არავის შევუსრულებ!“

წემრუდმა ჰქითხა:

„შენი გამჩენი ვინ არის?“

„ჩემი გამჩენი სიცოცხლის მომნიჭებელი და წამრთმევი-ალლაჰია!“

„მეც სიცოცხლის მიმნიჭებელი და წამრთმევი ვარ!“

მან საპყრობილედან ორი ადამიანი მოაყვანინა, ერთი მოაკვლევინა, მეორე გაანთავისუფლა. შემდეგ უთხრა:

„შეხედე, ამ საქმეს მეც ვაკეთებ!“

ოლონდ უჭყუო ნემრუდმა არ იცოდა, რომ სიცოცხლის მინიჭება-სულის შთაბერვა, მოკვდინება კი-სულის წარმევაა. იბრაჰიმმა უთხრა:

„ჩემს გამჩენს მზე აღმოსავლეითიდან ამოჰყავს. თუ ძალა გეყოფა, ის შენ დასავლეთიდან ამოიყვანე!“

აიათში ნაბრძანებია:

„იბრაჰიმმა თქვა: „აღლაპს მზე აღმოსავლეთიდან ამოჰყავს. მოდი, შენ ის დასავლეთიდან ამოიყვანე! ამაზედ ურნმუნო გაოცდა. აღლაპი უსამართლოთ ჭეშმარიტებას არ შეამეცნებინებს.“ (ბაყარა, 258)

ყურანის განმმარტებელი ბეიზავი ამბობს, რომ პირველი ადამიანი, ვინც დედამინაზე ღმერთობის პრეტენზია განაცხადა ნემრუდია. ის მისთვის ბოძებული სამფლობელოსთვის მადლობის გადახდის ნაცვლად, საპირისპიროდ მოიქცა, აღლაპი უარყო.

იბრაჰიმისა და ნემრუდის შეხვედრის შესახებ ორი თქმულება არსებობს.

პირველისმიხედვით, როგორც კი იბრაჰიმმა კერპები დაამსხვრია, ის დააპატიმრეს. ცეცხლში დაწვამდე ნემრუდის წინაშე მოიყვანეს.

მეორე თქმულების მიხედვით, ერთნლიანი შიმშილობა ჩამოვარდა. ნემრუდი ხალხს საკვებს ურიგებდა. მას ვისაც საკვებს მისცემდნენ, ეკითხებოდნენ:

„შენი გამჩენი ვინ არის?“

ჯერი იბრაჰიმზე რომ მიდგა, მან უთხრა:

„ჩემი გამჩენია, ის ვინც სიცოცხლეს გვიბოძებს და ვინც მოგვაკვდინებს!“

ნემრუდი ამ სიტყვებზე გაპრაზდა. წმინდა იბრაჰიმს საკვები პროდუქტები აღარ მისცა. თუმცა საზოგადოება შეკრიბა იმისთვის, რათა მოეთათბირებინათ, თუ

როგორ დაესაჯა ის. ერთმა უბედურმა, სახელად ჰენუნმა თქვა:

„ის კოცონზე დავწვათ!“

ცეცხლის ვარდის ბალად გადაქცევა

ღმერთის მეგობრის ამგვარი ნდობისა და მხოლოდ გამჩენზე მინდობის სანაცვლოდ, მაშინ, როცა ჯერ კიდევ არ იყო ცეცხლში ჩავარდნილი, უდიდესმა ალლაჰმა ცეცხლს უბრძანა:

„ცეცხლო! იბრაჰიმისთვის გრილი და უსაფრთხო გახდი!“ (ენბია, 69)

ამ ბრძანებისთანავე, ის ადგილი, სადაც იბრაჰიმი დაეცა, ვარდის ბალად იქცა და იქ ტკბილმა წყარომ ამოხეთქა.

უდიდესი აღლაპის დახმარებით, ცეცხლიდან საღ-სალამათად გამოსულმა იბრაჰიმმა ურნმუნებს ღვთიური სატანჯველი შეახსნა:

ნემრუდისა და ქელ-დანის ტომის განადგურება

მას შემდეგ, რაც იბრაჰიმი ბაბილონში გადავიდა, სიამაყითა და თავმოწონებით მოცულ ქელდანის ტომს, კოლო დაესია. ეს კოლოები კერპთაყვანისმცემლებს სისხლს სწოვდნენ. ამგვარად, ის უბედურები გალეულ ადამიანებს დაემსგავსნენ და განადგურდნენ. ნემრუდს ერთი კოლო ცხვირში შეუძვრა და ტვინამდე მიაღწია. ქედმაღალი ნემრუდი ტკივილისგან განუწყვეტლივ თავში იცემდა ხელებს. ბოლოს, ძლიერი დარტყმით მისი თავი ნაწილებად იქცა.

ყურანში ნაბრძანებია:

„მათ მისთვის (იბრაჰიმისთვის) მახის დაგება სურდათ, თუმცა ჩვენ ისინი უფრო ადრე ჩავაყენეთ დაზარალებულთა მდგომარეობაში.“ (სურა ენბია, აიათი 70)

საბოლოოდ, ამქვეყნიური სასულთნოთი გაამაყებული ნემრუდი და მისი ტომი მტვრისოდენა კოლომ გაანადგურა. ისინი მთელი კაცობრიობისთვის სამაგალითოდ,

სისხლგამოწვილ „გამომშრალ ადამიანებად“ იქცნენ.

იბრაჰიმის გადასახლება

იბრაჰიმი ბაბილონიდან თავის ძმისშვილ ლუტ, ბიძაშვილ სარასა და მორწმუნეთა ჯგუფთან ერთად ურფას სამხრეთში მდებარე ჰარრანში გადასახლდა.

გამჩენის ბრძანებით იბრაჰიმი სარაზე დაქორწინდა. შემდეგში, ცოლთან სარასთან ერთად დამასკოში, იქიდან კი ეგვიპტეში გადავიდა.

იბრაჰიმისა და ჰაჯერის ქორწინება

იბრაჰიმისა და სარას შვილი არ გაუჩნდათ. წლები კი წინ სწრაფად მიდიოდა. სარამ ჰაჯერი მხევლობისაგან გაათავისუფლა და იბრაჰიმზე დაქორწინების საშუალება მისცა. ამ ქორწინების შედეგად ამ ქვეყანას ისმაილი მოევლინა. სარამ ქმარს უთხრა, რომ ჰაჯერი სადმე, სხვა მხარეში წაეყვანა. წმინდა იბრაჰიმმაც გამჩენის ბრძანებით, ჰაჯერი და წმინდა ისმაილი იმ დროისთვის უკაცრიელ მექაში წაიყვანა.

იბრაჰიმმა ჰაჯერი და ისმაილი, რომელიც ჯერ კიდევ ძუძუს სწოვდა, მექაში წაიყვანა. სადაც მოგვიანებით ზემზემის წყალმა ამოხეთქა, იმ ადგილზე, ხის ქვეშ დატოვა. გვერდით ერთი კალათა ხურმა და ერთიც წყლით სავსე ჭურჭელი დაუტოვა. შემდეგ უკან გაბრუნდა. ჰაჯერმა დაუძახა:

„ჩვენი აქ დატოვება ალლაჰმა გიბრძანა?“

იბრაჰიმმა უპასუხა:

„დიახ!“

ჰაჯერმა უდიდესი მორჩილებითა და ღმერთის იმედით უთხრა:

„თუ ასეა, ღმერთი დაგვიფარავს! არ დაგვეარგავს!“ და ისმაილთან დაბრუნდა.

იბრაჰიმმა ჰაჯერი და ისმაილი თვალთახედვიდან რომ დაკარგა, ხელები ცად

ალაპყრო და გამჩენს ასე შეევედრა:

„ღმერთო ჩვენო! იმისთვის რომ ნამაზი სწორად ილოცონ, მე ჩემი მოდგმის ერთი ნაწილი ქაბას გვერდით, სადაც მიწათმოქმედება არ სრულდება, იმ მინდორში დავტოვე. ახლა უკვე შენ, ადამიანების ერთი ნაწილის გულებს ისინი შეაყვარე და სარჩოდ ხილი მიეცი! ვიმედოვნებ, რომ ამ წყალობებისთვის მადლობას გადაგიხდიან!“ სურა იბრაჰიმი, აითი 37;

ალლაჰმა ისმინა იბრაჰიმის ვედრება. ამ ვედრების შედეგია, რომ ჰაჯობისა და უმრას შემსრულებელ მორწმუნებებს ამ მხარის მიმართ სიყვარული ეზრდებათ, ხოლო მათ სულებს კი სიმშვიდე ეუფლება. ამ მხარეში კარგი, ბარაქიანი, სხვადასხვა ჯიშის ხურმა და სხვა მრავალგვარი ხილი ხარობს.

ამავე დროს, იბრაჰიმის ეს ვედრება იქ „ზემზემის“ წყლის ამოხეთქვის მიზეზიც გახდა.

იბრაჰიმის დატოვებული ერთი დოქი წყალი გათავდა. ჰაჯერმა, დახმარების პოვნის იმედით, საფასა და მერვეს მწვერვალებს შორის შვიდჯერ მიმოირბინა. ამ ორ წწვერვალს შორის მანძილიოთხას მეტრს უდრის. წმინდა ჰაჯერი თან გარბოდა, თან ისმაილს უყურებდა. იქ სულიერი არ ჭაჭანებდა, ერთი ჩიტიც კი არ დაფრინავდა, სიცოცხლის ნიშანწყალი არსად ჩანდა. მერვეს მწვერვალზე რომ ავიდა, ჰაჯერს ხმა შემოესმა:

„გაჩუმდი და კარგად მოუსმინე!“

ეს ჯიბილის ხმა იყო.

ჰაჯერი მაშინვე იმ მხარისკენ მიტრიალდა, საიდანაც ხმა შემოესმა. ის ხმა ეუბნებოდა:

„თქვენ ყოვლისშემძლის ანაბარი ხართ! ფრთხილად, განადგურების არ შეგეშინდეთ! აქაურობა ღმერთის სახლის ადგილია. იმ სახლს ეს ბავშვი და მამამისი ააგებენ. ალლაჰი ამ სახლის პატრონს არ დაკარგავს!“

ეს რომ მოისმინა, ჰაჯერი ისმაილთან მივიდა. დაინახა, რომ იქ, სადაც ისმაილს ფეხი უდევს, წყალი მოჩქეფს! სიხარულით აღსავსემ ღმერთს მადლობა შესწირა. შიშის გრძნობამ გაუარა და ქვიშისგან აუზი გააკეთა. წყალსაც უთხრა „ზემ! ზემ!“ — რაც ნიშნავს „გაჩერდი, გაჩერდი!“

ეს წყალი, რომელიც მორჩილებისა და გამჩენის იმედზე ყოფნის შედეგია, ქვეყნიერების აღსასრულამდე იარსებებს და ერთმორწმუნეთათვის სამკურნალო საშუალება იქნება.

დედა-შვილი უკაცრიელ, უწყლო ადგილზე სიცოცხლეს აგრძელებდა. იქ ჩავლილმა ჯურპუმის ტომმა დაინახა, რომ ჩიტი მუდმივად ერთ ადგილზე ჯდებოდა და შემდეგ ისევ ჰაერში აიჭრებოდა. იფიქრეს, რომ ეს სიცოცხლის ნიშანი უნდა ყოფილიყო. მივიდნენ და წყალი რომ დაინახეს, ჰაჯერს ჰკითხეს:

„შეიძლება აქ დავსახლდეთ?

ჰაჯერი დათანხმდა იმ პირობით, თუ არ მოინდობებდნენ წყალი მათ მფლობელობაში გადასულიყო. ამგვარად, მექაში პირველად ჯურპუმის ტომი დასახლდა.

ყურბნით გამოცდა:

„ალლაპი შვილს თუ მიბოძებს, მას ყურბნად შევწირავო!“ — აი, ეს სიტყვა გახდა წმინდა იბრაჰიმის გამოცდის მიზეზი.

იმისათვის, რომ ღმერთის ბრძანება შეესრულებინა, იბრაჰიმი ჰაჯერს უთხრა: „ისმაილი მეგობართან მიმყავს, ის დაბანე და სუნამო დააპკურე“ ხოლო ისმაილს მიუთითა, რომ თოკი და დანა წამოელო.

ამ დროს ეშმაკი ჯერ ჰაჯერთან მივიდა, შემდეგ კი ისმაილთან და ყველაფერი გააკეთა იმისათვის, რომ წმინდა იბრაჰიმისთვის გამჩენისადმი მიცემული სიტყვის შესრულებაში ხელი შეეშალა.

თუმცა ამაოდ, ჰაჯერიც და ისმაილიც ეშმაკს არ აჰყვნენ. როდესაც დანიშნულების ადგილას მივიდნენ და მამამ ისმაილს, ღვითის წინაშე დადებული სიტყვა გაუმხილა შვილმა მიუგო:

„მამა! ის გააკეთე, რაც გებრძანა! მე მომთმენთაგანივიქნები!“ მასამცნო, რომ მზად იყო, თავი მსხვერპლად გაეღო.

ამის შემდეგ იბრაჰიმმა შვილი დასაკლავად მოამზადა, ხელში დანა აიღო და ასე თქვა:

„ჩემო ალლაპო! ეს ჩემი შვილია, ჩემი გულის ნაყოფი და ჩემთვის ადამიანებს შორის ყველაზე საყვარელია!“

ამის შემდეგ ჯიბრილმა ალლაპის ბრძანებით სამოთხიდან ერთი ყოჩი ჩამოიყვანა და თექბირი წარმოსთქვა:

„ალლაპუ ექბერ, ალლაპუ ექბერ!“ (ალლაპი უდიდესია, ალლაპი უდიდესია!“

იბრაჰიმმა ამ თექბირის გაგონებისთანავე, პასუხად თქვა:

„ლა ილაპე ილალლაპ ვე ლლაპუ ექბერ“ (არ არსებობს ღმერთი გარდა ალლაპისა. ალლაპი უდიდესია)

ისმაილმაც გაიმეორა:

„ალლაპუ ექბერ, ვე ლილლაპილ ჰამდ“ (ალლაპი უდიდესია, მადლობა უზენაეს ალლაპს)

აქედან დაედო საფუძველი არეფეს დღეს, დილის ნამაზიდან დაწყებულ და ბაირამის მეოთხე დღის ნაშუადლევის ნამაზამდე გაგრძელებულ „თეშრიქ თექბირებს“ (ერთობლივ თექბირებს)

უდიდესი გამჩენისადმი მადლიერების გრძნობით აღვსილი მამა-შვილი სახლში დაბრუნდა. ჰაჯერი და ისმაილი ერთმანეთს გადაეხვივნენ. იბრაჰიმი კვლავ სარასთან დაბრუნდა. ■

ყველაზე ძვირფას დროს დაწესდა. ცად ამაღლება ადამიანის გამჩენთან შეხვედრა და დაახლოება.

ნამაზის მნიშვნელობები

ნამაზს რამდენიმე მნიშვნელობა აქვთ:

I: ნიშნავს ვედრებას. ამ მნიშვნელობით აიათში ნაპრძანებია: „...შენ მათოვის შეევედრე...“ (სურა თევზე, აიათი 103)

II: ნიშნავს ქებას. ამ მნიშვნელობით სურა „აპზაბში“ ნაპრძანებია: „უეჭველია, რომ ალლაჰი და ანგელოზები შუამავალს სალათს (უძღვნიან), ესე იგი აქებენ.“

III: კითხვაა. „...ნამაზზე ზედმეტად ხმამაღლა არ იკითხო!...“ (სურა ისრა, აიათი 110)

IV: ღვთის წყალობაა. ყურანში ნაპრძანებია: „მათოვის ღმერთისგან წყალობაა...“ (სურა ბაყარა, აიათი 157)

ნამაზი არის ღვთისმსახურება, რომელიც მისთვის განკუთვნილი მოძრაობებითა და ხსენებებით სრულდება. ნამაზის „ყიამ“, „ყირაათ“ და „ყუუდ“-ში ღმერთის ქება და ვედრებებია, ეს მლოცველისთვის წყალობაა. ნამაზის „ყიამ“ მისი წესების სრული დაცვით მორჩილად ლოცვა და სიცოცხლის ბოლომდე სისტემატიურად შესრულებაა.

1) ნამაზის მადლი

უდიდესი ალლაჰის არსებობისა და ერთადერთობის აღიარება და წმინდა მუჰამ-მედის შუამავლობის დამოწმება, ფარად დაწესებული, მთავარი პირობაა. ამის შემდეგ, ყველაზე დიდი ფარა და ყველაზე მნიშვნელოვანი ნამაზია. იმის გამო, რომ ნამაზი რწმენასთან ძალიან ახლოს დგას, უდიდესი ალლაჰი მას ყურანში რწმენასთან ერთად ასახელებს. ამიტომ ნამაზი რწმენის სიმბოლოა. ერთ-ერთ ჰადისში ნაპრძანებია:

„მათ შორის, რაც უდიდესმა ალლაჰმა ადამიანებს ფარად დაუწესა, თევზიდის (მონოთეიზმის) შემდეგ ყველაზე საყვარელი ნამაზია. ალლაჰის წინაშე ნამაზზე უმჯობესი ღვთისმსახურება რომ ყოფილიყო, ანგელოზები მას ამით მოექმდა და დამდენენ. მაგრამ, მათი ნანილი რუქუზე, ნანილი სეჯდეზე, ნანილი კი ყულუდზეა.“ (იპია, 1, 146)

ნამაზი ყველაზე ძლიერი ღვთისმსახურებაა, რომელიც უდიდესი ალლაჰს ღვთისმსახურებების საიდუმლოებებს ატარებს და მათ ყველა ღირსებას თავისთავში აერთიანებს. ამ მიზეზით ადამიდან მოყოლებული, ყველა შუამავალი ნამაზს ლოცულობდა, მათზე დაკისრებული მძიმე მოვალეობის აღსრულებას ნამაზის სულიერება აიოლებდა.

ჰაფიზ იბნ ყაიმი წიგნში „ზად ელ მეად“ ასე წერს:

„ნამაზი სარჩოს მომზიდველი, სიჯან-საღის დამცველი, ავადმყოფების ფეხზე დამყენებელი, გულისთვის — ძალის, სახისთვის — სილამაზის და ბრწყინვალების, სულისთვის სიხალვათის მიმნიჭებელი, სხეულისთვის ენერგიის მიმცემი, სიზარმაცის დამძლევი, გულის გამხსნელი და სიმშვიდის მომგვრელი, სულის საზრდო, გულის გამნათებელია; ალლაჰისგან მრავალი სიკეთის მომცემი და ღმერთის სატანჯველისგან დამცველია. ის ეშმაკს გვაშორებს, და ალლაჰის გვაახლოებს. მოკლედ, სულისა და სხეულის სიჯანსაღის დაცვაში მას განსაკუთრებული ადგილი უკავია. ის დიდ ზეგავლენას ახდენს, ამქვეყნიურ და იმქვეყნიურ საშიშროებებზე, დიდი როლი აკისრია ორივე სამყაროს სარგებლიანობის დაცვაში.“ (მ. ზექერია ქანდეჲლევი, მუსლიმან შაჰირეთი გვ. 260)

„ნამაზი რწმენის სიმბოლო, გულის სინათლე, სულის ძალა და მორწმუნის ცად ამაღლება, ღმერთის კმაყოფილება, ანგელოზების სიყვარული, შუამავლების სუნნეთი, რწმენის საფუძველი და ვედრების შესმენის მიზეზი, სხეულის სიმშვიდე და მტრების წინააღმდეგ იარაღი, ეშმაკის მოძულე მორწმუნის შუამდგომელი, სიკვდილის ანგელოზის მოხვლისას დამხმარე, საფლავში ლამპარი და ქვეშაგები, მუნქერსა და ნექირზე პასუხი, საფლავის ამხანაგი, განკითხვის დღეს საჩრდილობელი, თავზე გვირგვინი, ტანსაცმელი, გზის მაჩვენებელი სინათლე, ცეცხლის წინ ფარდა, მორწმუნებისთვის გამჩენის წინაშე რწმენის დამტკიცება, სასწორზე მადლის სიმძიმე, ბენვის ხიდზე გავლის ნებართვა და სამოთხის გასაღებია.“ (რამაზანოღლუ მაჰმუდ სამი, მუსაჰაბა III, გვ. 100)- ■

უნდა ხდებოდას თუ არა მშობლების მხრიდან შვილებს შორის განსხვავება

ალექსანდრე ნაკაძე

ზოგიერთ კუთხეში მშობლების მიერ საკუთარი ვაჟისა და ქალიშვილის ერთ-მანეთისგან გამორჩევა ხდება. ისლამის რელიგიაში შვილებს შორის ასეთნაირი განმსხვავება დასაშვებია თუ არა?

ადამიანის გამჩენი მხოლოდ და მხოლოდ უდიდესი აღლაპია. მისი ნებაა, ვინ უნდა დაიბადოს ქალიშვილად და ვინ ვაჟად. უდიდესი აღლაპი, სქესის გაურჩევლად, ყოველ ბავშვს ერთი და იმავე კანონზომიერების მიხედვით მოავლენს ამქვეყნად და გარდაცვალების შემდეგაც, ცოდვებს სქესის მიხედვით არ პატიობს. ყველა განისჯება იმის მიხედვით, თუ როგორ მოინანებს ან როგორ მოერიდება ცოდვებს.

როდესაც წმინდა მუჭამმედმა დაინახა, თუ როგორ ეფერებოდა მისი თანამიმდევრებიდან ერთ-ერთი საკუთარ ვაჟს, ჰკიოთხა, შენს ქალიშვილსაც ასე ეფერებიო. როდესაც პასუხად „დიას“ მიიღო, ურჩია: „ორივე სქესის შვილებს ერთნაირად მოეპყარი“. (ბუპარ ედებ 12-13).

შვილებს შორის უფრო სათუთი და ფაქიზი, ქალიშვილის შესახებ წმინდა შუამავალს შემდეგი ჰადისი გადმოუცია. „თქვენგან ის, ვისაც სამი ქალიშვილი გაუჩნდება, მათ მოთმინებით ჩააცმევს და ისლამის შესაფერისად გაზრდის და დაასახლებს, ჯოჯოხეთის ცეცხლისგან დაცული იქნება“ (იბნი მაჟე, ედებ, 3.) „ვისაც სამი ქალიშვილი ან სამი და ჰყავს და მათ კარგად მოეპყრობა, სამოთხეში შევა“ (ებუ დავუდ, ედებ 130).

ენესის გადმოცემის მიხედვით. წმინდა შუამავალს ასე უთქვამს:

„ჩემ მიმდევართაგან ის, ვინც სამ ქალიშვილს დაქალებამდე ყოველგვარ საჭიროებას დაუკმაყოფილებს და ისლამის მიხედვით აღზრდაში დაეხმარება, სამოთხეში ჩემთან ერთად იქნება“ (მუსლიმ, ბირი, 149).

ისლამი როგორც ვაჟს, ასევე ქალიშვილს მემკვიდრეობის უფლებას აძლევს.

სურა „ნისას“ მე-7-ე აიათში ნაბრძანებია, რომ, როგორც ვაჟს, ასევე ქალიშვილს მშობლების მემკვიდრეობიდან წილის მიღების უფლება აქვთ. ისლამის რელიგიის მიხედვით, ქალიშვილისთვის აღზრდა-განათლების მიცემა თითოეული მშობლის ვალია. ვინც ქალიშვილს განათლებას მისცემს, ამასთანავე მემკვიდრეობით არსებულ ქონებას გადასცემს და ისე გაათხოვებს, მას ქალიშვილის წინაშე თავისი მოვალეობა მოხდილი ექნება. თუ მამამ ამის გაკეთება თავის სიცოცხლეში ვერ მოახერხა, ეს საქმე ქალიშვილის ძმებმა უნდა გააკეთონ. სხვაგვარად მიწა, სახლი და სხვა არსებული ქონების გამოყენება ჰარამად ექცევათ.

შვილი ისლამის მიხედვით აღვზარდე, მაგრამ გათხოვების შემდეგ, მისმა ქმარმა ისლამის მიხედვით ცხოვრებაში ხელი შეუშალა. ამ შემთხვევაში მე ვარ დამნაშავე და პასუხი მე მომეთხოვება?

ქალიშვილის გათხოვებისას უნდა დავაკვირდეთ, თუ როგორ ოჯახში შედის ის უნდა შევარჩიოთ ისეთი ოჯახი, რომელიც ჩვენ შვილს ისლამის მიხედვით ცხოვრებაში ხელს არ შეუშლის, მაგრამ თუ ყველაფრის მიუხედავად, ისე მოხდა, როგორც ჩვენ არ გვინდოდა, ამ შემთხვევაში ჩვენი შვილი საქორწინო აქტის შემდეგ, მთლიანად მისი ქმრის მეურვეობის ქვეშაა, მშობელს შვილის საქმეში ჩარევის უფლება არ აქვს და პასუხისმგებლობა აღარ ეკისრება. ოჯახის ბენდინერებისთვის მან ქმარს უნდა დაუკერის და მისი სურვილები შეასრულოს. მას ქმრის ნებართვის გარეშე მშობლებთან მისვლის უფლებაც არ აქვს. აქედან გამოდინარე, მშობელი თავისი საქმის კარგად შესრულების შემდეგ, ქალიშვილის ჩადენილ რაიმე შეცდომაზე პასუხისმგებელი ვერ იქნება.

ჯანმრთელობისთვის საჭირო, ძვირფასი ბრონზული

გურამ ხოჭოებიძე

ამ სფეროსებრი ნაყოფის სახელ-
წოდება ლათინურ სიტყვა „ვრანატუ-
სი“- დან წარმოიშვა, რაც ქართულად
„მარცვლოვანს“ ნიშნავს.

ბრონზულის მაგარი და კაშკაშა
კანის ქვეშ, მჭიდრო ჯგუფებად ლალის-
ფერი მარცვლის წვნიანი რბილობია გან-
ლაგებული. გამჭვირვალე და თითქოსდა
შიგნიდან მოელვარე, ისინი მოკაშკაშე
ძვირფას ქვებს ძალიან ჰგავს. ძვირფასი
ქვის წითელი ფერის მინერალმა თავისი
სახელწოდება სწორად, ბრონზულის
მარცვლის საპატივცემულოდ მიიღო.

ბრონზული ერთ-ერთი პირველი
ხილია, რომლის მოხმარებაც ადამიანმა
დაიწყო. თვლიან, რომ ამ მცენარის სამ-
შობლო სპარსეთია.

მაგრამ ამის უტყუარი მტკიცებ-
ულება არ არსებობს. ცხადი მხოლოდ
ერთი რამ არის, რომ ბრონზული წარმო-
მავლობით აზიდანაა.

ბრონზულს საოცარ თვისებებს მი-
აწერდნენ. ბაბილონელები ბრძოლის
წინ ბრონზულის მარცვალს ღეჭავდ-
ნენ, რადგანაც თვლიდნენ, რომ ასეთი
მოქმედება მათ მტრისთვის უჩინარს
გახდიდა. ძველ ეგვიპტელ ფარაონებს
კი ბრონზულის ნაყოფთან ერთად ასა-
ფლავებდნენ, რაც უკან დაბრუნების

სიმბოლო იყო. აღმოსავლეთში ბრონზუ-
ლი თავისი მნიშვნელობით ყურძენსა
და ლელვთან ერთად ერთ რიგში დგას.
ყურანში ბრონზული სამჯერაა მოხსენ-
ებული (სურა „ენამი“, აიათი 99; სურა
„ენამი“, აიათი 141; სურა „რაჰმანი“, აია-
თი 68) – ორჯერ კი როგორც მაგალითი
იმისა, რაც დედამიწაზე გამჩენის მი-
ერა შექმნილი და ერთხელაც, როგორც
სამოთხის ბალებში გაზრდილი ხილი.

სურა „ალ-ანამში“ ნათქვამია:
„იგი(ალლაჰი)ა, ვინც ციდან წყალი
გარდმოავლინა და ჩვენ მისი წყალიბით
ყოველგვარი ხილი გავზარდეთ; ჩვენ
მისგან მწვანე ამოვიყვანეთ, რომელიც
რიგრიგად ჩამნკრივებული მარცვალ-
სა და ინდისხურმის ხეებს ამოიყრის,
რომელთა რტონიც ახლოს განლაგე-
ბულ მტევნებს მოისხამს; გამოვიყვანთ
ყურძნის, ზეთისხილისა და ბრონზუ-
ლის ბალებს, რომლებიც ერთმანეთს
ემსგავსებიან და ერთიმეორისაგან
გაირჩევიან. შეხედეთ მათ ნაყოფს, მსხ-
მოიარობას და მათი სიმწიფე იხილეთ!
უეჭველია, ამ ყველაფერში ზეციური
სასწაულებია იმ ადამიანებისათვის,
რომელთაც სწამთ!“ (სურა „ენამი“, აია-
თი 99).

წმინდა წიგნ ყურანში ბრონზულს
ტყუილად არა აქვს ადგილი დათმობი-
ლი. საშუალო სიმაღლის, ტოტებიანი ხე

მცირე მოთხოვნილებისაა და კლიმატი-სადმი ამტანია: წებისმიერ ნიადაგზე იზ-რდება, ქარისადმი მდგრადია და არასა-სურველ პირობებს კარგად ეგუება. მას უნარი შესწევს ხანგრძლივი, ცხელი ზაფხული გადაიტანოს და ზამთრის 9-12 გრადუსამდე ყინვას გაუძლოს.

ეს მცენარე დიდ მოვლას არ საჭიროებს, ნაყოფს ყოველწლიურად იძლევა, მწვანე, მშზინავ ფოთოლთა ფონზე თავისი ალისფერი ყვავილებითა და ნაყოფით დიდსა და პატარას ახ-არებს.

ბრონეულის მარცვლის წვნიანი რბილობი არა მხოლოდ გემრიელია, არამედ იგი სამკურნალო თვისებებითაც გამოირჩევა. ბრონეულის მედიცინაში გამოყენება ჯერ კიდევ ჩვენ ერამდე დაიწყო.

ამ მცენარის წვენს ჰიპოკრატე კუ-ჭის ტკივილების, ხოლო ნაყოფის კანს დიზენტერიისა და ჭრილობების შეხ-ორცებისათვის უნიშნავდა. არაბები კი ბრონეულს კუჭ-ნაწლავის აშლილობისა და თავის ტკივილის დროს იყენებდნენ.

დღეს კი ამ მცენარის სხვადასხვა ნაწილებს ბევრი დაავადების დროს იყენებენ.

ვიტამინი „C“, რომელსაც ერთი ცალი ბრონეული შეიცავს, ზრდასრული ადამიანის მიერ ამავე ვიტამინის სადლე-ლამისო მოთხოვნილების 40% ავსებს. ბრონეულის ნაყოფი რკინითაა მდი-დარი, ამიტომ ეს ხილი რეკომენდირებუ-ლია იმ ადამიანებისათვის, ვინც რკინის ნაკლებობას განიცდის, ანუ მარტივად რომ თქვათ, სისხლისნაკლებობის დროს ან სისხლში ჰემოგლობინის დონის ამალ-ლებისათვის.

გარდა ამისა, ბრონეული შეი-ცავს ფოლიუმის მჟავას, რომელიც მონაწილეობს სისხლის წარმოქმნაში და სტიმულირებას უწევს არა მხოლოდ ერ-

ითროციტების, არამედ ლეიკოციტების წარმოშობასაც კი. ორსული ქალებისათ-ვის და ბავშვის კვების დროს ბრონეული აუცილებელი ხილია, რადგანაც ფოლი-უმის მჟავა პატარის ნორმალურ განვი-თარებას ხელს უწყობს.

ბრონეულის წვენის განსაკუთრებული გემო მადის აღმძვრელია, აუმ-ჯობესებს საჭმლის მონელებას და ხელს უწყობს მის უკეთესად ათვისებას, ამი-ტომ ამ ხილს ჭამის წინ იყენებენ. მაგრამ ჭამის შემდეგაც ბრონეული შესანიშნავი დესერტია.

ბრონეულისახალინაყოფი, აგრეთვე, რეკომენდირებულია ხველების, გაციე-ბისა და ციებ-ცხელების დროს.

სახალხო მედიცინაში ბრონეულის ტკილი წვენი თირკმლების ავადმყო-ფობის დროს გამოიყენება, ხოლო მჟავე წვენი კი — როგორც თირკმელში, ასევე ნაღვლის ბუშტში წარმოშობილ, კენ-ჭებთან ბრძოლის საშუალებად.

ბრონეულის კანი და მარცვლის რბი-ლობი მდიდარია განსაკუთრებული ნივ-თიერება ტანინით. იგი მიკრობებისა და სიცხის სანინააღმდეგო კარგი საშუალე-ბაა, ჭრილობებისა და დამწვრობის დროს კანის მოშუშებას უწყობს ხელს. ამიტომ ბრონეული სასარგებლოა, როგორც ანთების სანინააღმდეგო, ტკივილგამ-აყუჩებელი და ჭრილობის შესახორცე-ბელი საშუალება. იგი გამოიყენება აგრეთვე, სტომატიტის, ფარინგიტის, ნელულისა და კანის დასკლომის დროს.

ბრონეულმა საიუველირო ქვასაც კი სახელწოდება მისცა.

მაგრამ მოდით, შევთანხმდეთ, რომ ეს მოკაშკაშე ყვავილების, წითელი ნაყ-ოფის, მოელვარე მარცვლების მქონე და ადამიანისთვის ჯანმრთელობის მიმცემი მცენარე თავისთავად ძვირფასეულობას წარმოადგენს. ■

იცით თუ არა რომ

- ☞ კაცობრიობის ისტორიის მანძილზე სავარაუდოდ 100 მილიარდი ადამიანი გარდაიცვალა.
- ☞ 1951 წლიდან მოყოლებული, თითქმის, არცერთი ამერიკელი ხანდაზმულობით არ გარდაცვლილა.
- ☞ სულიერი არსების სიკვდილს, მიუხედავად ამის მიზეზისა, ჟანგბადის უკმარისობა იწვევს.
- ☞ მადაგასკარის მოსახლეობა, მიცვალებულის ძვლებს იღებს, ქალაქში დაასეირნებს და ხელმეორედ კრძალავს. ამ ადათ-წესს „ფემადიპანას“ უწოდებენ.
- ☞ აშშ-ში ადამიანების 80% საავადმყოფოში კვდება.
- ☞ ადამიანი სიცოცხლის საშუალოდ 2 წელს ტელეფონზე საუბარში ატარებს.
- ☞ ამერიკაში ყოველ საათში, დაახლოებით 40 ადამიანი, სიმსივნის დაავადებით კვდება.
- ☞ საუდის არაბეთში მდინარე საერთოდ არ არის.
- ☞ ნიუტონი 23 წლის იყო, როცა მიზიდულობის ძალის არსებობა შეამჩნია.
- ☞ იმისათვის, რომ ნახევარი კგ თაფლი დაამზადოს, ფუტკარი იძულებულია, 2 მილიონამდე ყვავილთან მივიდეს.
- ☞ ყვავები დაახლოებით 120 წელს ცოცხლობენ.
- ☞ იცით თუ არა, რომ 1-დან 1 მილიარდამდე დათვლას ადამიანი 12 წელს მოუნდება.
- ☞ ადამიანის სხეულში ყველაზე ძლიერი კუნთი ენაა.

კანალობები

- ☞ გეოგრაფიის მასწავლებელი რუკასთან:
 - აბა, ბავშვებო რა ჰქვია ამ ოკეანეს ?
(კლასში სიწყნარეა)
 - სწორორია .. წყნარი ოკეანე
- ☞ გურულები ჩინელებზე გაბრაზდნენ და ომი გამოიცხადეს.
 - კი მაგრამ, ომს რომ გვიცხადებთ, იცით რამდენი ვართ? - ჰქითხეს ჩინელებმა.
 - რამდენი ხართ?
 - მილიარდნახევარი!
 - დიდუუ! რა დამარხავს ამდენ მკვდარს!
 - კი მაგრამ, შენ - ასეთმა ლვთისმოსავმა კაცმა, რატომ სცემე ასე სასტიკადის კაცი?
 - გამარტყა.
 - მერე შენ არ იცი, ბიბლიაში რა წერია - ერთ ლოყაში რომ გაგარტყამენ, მეორე მიუშვირეო.
 - მეც ეგრე ვქენი, მეორე მიუშვირე.
 - მერე?
 - მერე მეორეშიც გამარტყა.
 - მერე?
 - მერე და მეორე ლოყაზე მანდარაფერი წერია.

☞ მეგრელი დიდ სამამულო ომშია. მოხრიგინებს გერმანელების ტანკი. ესვრიან, ვერ აფეთქებუნ. ერთი შანსია, ვინმემ ყუმბარები შემოირტყას წელზე და შეუვარდეს მუხლუხებში (იყო ასე-თი მეთოდი, გმირულად დალუპვის).

- აბა, ვის გიყვართ სამშობლო - მოუ-ნოდებს მეთაური - შეუხტით ტანკს!

მსურველები, რაღაც, არ ჩანან. მეთაური გამნარებული დარბის:

- რას ჰგავს ეს, არავის გიყვართ სამშობლო?

შეეჩება მეგრელს:

- შენ, არ გიყვარს სამშობლო?

- როგორ არ მიყვარს სამშობლო - შეიცხადა მეგრელმა.

- მერე შემოირტყი ყუმბარები და შეუხტი ამ ტანკს, ხომ ხედავ შენს მეტს არავის უყვარს სამშობლო!

- მე კი შევუხტები, მარა მერე ვის ეყვარება სამშობლო?

☞ რეანიმაციაში რეკავენ:

- ალ! გუშინ რომ ავადმყოფი მოიყვანეს თქვენთან, ცოცხალია?

- ჯერ არა!

☞ პაციენტმა ექიმთან ანალიზების პასუხი შეიტანა.

- რამდენი წლის ხარ?

- სამ თვეში ორმოცის გავხდები.

ექიმი ანალიზების წაკითხვის შემდეგ პაციენტს ეუბნება:

- ჩემს ფეხებს გახდები!

☞ ჭიჭიკიას ქუჩაში ძაღლმა უკინა.

- ვაიმე, ბატონო, შარვალი ხომ არ გაგიხიათ? - ეცა ძაღლის პატრონი.

- არა, ქალბატონო, შარვალი ამიკაპინა და ისე მიკინა!

☞ სვანიშევაციხეშიდაიკითხავს მაყურებელი რომელია, გამოვა ერთი და ეტყვის მე ვარო, ჰოდა სვანი მიუგებს, საბანი მძვრება და კარგად მიყურეო.

☞ სიძე სიდედრს:

- ძვირფასო! ნუ გადიხარ აივანზე ბანაობის შემდეგ, თორემ, როგორც ყოველთვის, გაცივდები და არ მოკვდები.

☞ რამდენიმე თვის დაქორწინებული ქალი სახლში სახეჩალურჯებული დაბრუნდება, ამის დანახვაზე დედა გაოცებული ჰქითხავს: „შვილო რა მოგივიდა ასეთი? რომელი ბარბაროსი მოგექცა ასე უმოწყალოდ?“ – „ჩემი ქმარი! ის ხომ იაპონიაში იყო წასული? – რა ვიცი აბა, მეც ასე მეგონა!.“

☞ სვანს სიზმარში ცემენ და მეორე დღეს ძმაკაცებთან ერთად დაიძინებს.

ორი სვანი მგზავრობს ავტობუსით. ერთი ეკითხება მძღოლს:

- ეს ავტობუსი ვაგზლამდე ამიყვანს?

- არა! - მოუჭრა მძღოლმა.

- არც მე ამიყვანს? - იკითხა მეორე სვანმა.

ექვსი თვეა მიხო ამერიკაშია. შევიდა რესტორანში და ქართველ მიმტანს ეუბნება:

- ახლა მომიტანე ქვაბში მიმწვარი ლობიო, დახეთქე მაგიდაზე და მითხარი, - შაცეცხლე!

- რატომ ასე?! - გაოცდა მიმტანი.

- ეე, შინ ყოფნა მამენატრა, ვერა ხვდები, ჯო?

ქართული ხალხური ანდაზები

- ✓ ვინც ქარს სთესავს, ის ქარიშხალს მოიმკისო.
- ✓ ვინც წყალზე გადო პატარა ხიდი, მადლი ჰქნა ერთობ დიდიო.
- ✓ ვისაც რახარუხი ეჯავრება, სამჭედლოში ნუ შევაო.
- ✓ თუ თვალით ვერ დაინახო, ყურით გაგონილს ნუ დასდევო.
- ✓ იმედიანი შიმშილიც კარგიაო.
- ✓ ისარი და პირის სიტყვა, გასტყორცნი არ დაბრუნდებაო.
- ✓ ისე მგელი არ მოკვდება, რომ თხის დასამარხი გახდესო.
- ✓ ისეთი გოდორი დაწანი, რომ შენ შვილისშვილებსაც გამოადგესო.
- ✓ კატას თევზი უყვარდა, მაგრამ ფეხის დასველება ეზარებოდაო.
- ✓ მამამ შვილს ვენახი აჩუქა და შვილმა მტევანიც აღარ მიაწოდაო.
- ✓ მგელი არ მოიშლის მგლობასა, კაი ყმა მამაცობასაო.
- ✓ მგლის შიშით ცხვარი ვის გაუწყვეტიაო.
- ✓ ნასწავლი კაცი სოფლისთვის კარგია, უსწავლელი კი - ბარგიო.
- ✓ რასაც ვერ შესწვდები, ნუ მიეტანებიო.
- ✓ სადაც დაბალი ღობეა, ყველა მას გადაქელავსო.
- ✓ სადაც ხეს გათლიან, ნაფოტიც იქ დაცვივდებაო.
- ✓ სიტყვა ადვილია, გაკეთება კი - ძნელიო.
- ✓ სიხარბემ რა ნახა - ყველა დაჰკარგა.
- ✓ სჯობს უჭმელობით სიკვდილი, საყვედურითა ჭამასო.
- ✓ უსწავლელი ქვაზე დაჯდა, ქვა-ქვაზე დაემატაო.
- ✓ ღამემ გაიარა და ამაგმაც ჩაიარაო.
- ✓ ღატაკ კაცს ხეირიანი შვილი რომ ყავდეს, ღარიბი აღარ იქნებაო.
- ✓ ღარიბი კაცის პურის ჭამა მადლიანიაო.
- ✓ ყვავს რომ კაკალი გააგდებინო, ისიც საქმეაო.
- ✓ ყველანი ბედნიერებას ვნატრობთ და იმას კი არ ვაკეთებთ, რაც ადამიანს აბედნიერებსო.
- ✓ შვილმა რომ დედის გულისთვის ხელის გულზე ერბო-კვერცხი მოიწვას, დედის ამაგს მაინც ვერ გადაიხდისო.
- ✓ შურიან კაცს მეზობლის ვარდი თვალში ეკლად ესობოდაო
- ✓ ჩემს იქით თოფი გინდა კუნძს მოხვდეს და გინდ კაცსაო.
- ✓ ჩხუბში ისეთ სიტყვას ნუ იტყვი, რომ შერიგების დროს შეგრცხვესო.
- ✓ ცალი ხელით ტაში არ დაიკვრებაო.
- ✓ ცერცვი კედელსა, სწავლა რეგვენსაო.
- ✓ ძმა თუ არ გყავდეს - სხვა იძმე, უძმოდ სიკვდილი მწარეაო.
- ✓ ხე ფესვით დგას, ადამიანი მოყვრითაო.
- ✓ ხუთი თითო აქვს კაცსა, ხუთივე უთანასწორო.
- ✓ ადრე ამდგარი ჩიტი ნისკარტს იწმენდს, მძინარა - თვალებს იფშვნეტსო.
- ✓ ავი შემნახავი ქურდის ამხანაგიაო.
- ✓ არმად ნაშოვნი - არმად წახდებაო.
- ✓ ბევრის მდომმა, ცოტაც დაკარგაო.
- ✓ გაცემულ სიკეთეს ხალხი არ ივინწყებსო.

წევზე კულტურული კურსები

საბავშვო რემარკა მომზადება მაღ „ჩილრაც“ გადმიატებით

- 38 - არა, გამოიცანით?
- 38 - საბავშვო ფესტები
- 39 - ხოსლები და მელია
- 39 - იპოვეთ 7 განსხვავება!
- 40 - ჩვენი ები

აშა, გამოიცანით?

ცხრილში მოცემულია, 12 ქართული ხალხური ზღაპარის სახელი.
თქვენი ვალია იპოვოთ ისინი!

ტ	ნ	ა	ც	ა	რ	ქ	ე	ქ	ი	ნ
ყ	ა	ს	ფ	უ	რ	ც	ე	წ	ა	წ
ი	ნ	ა	ბ	ი	რ	ა	ნ	ი	ზ	უ
ა	წ	გ	ა	რ	ა	ქ	ი	წ	ა	წ
კ	ი	კ	ო	ბ	ბ	წ	ე	ნ	ი	ს
ფ	ი	მ	ე	წ	ი	ა	რ	ა	მ	ტ
ი	ს	ი	ზ	ბ	ა	რ	ა	ა	ძ	წ
რ	ა	ნ	ე	ჩ	ო	რ	ე	ც	ო	ა
უ	ბ	ფ	ა	შ	გ	უ	ნ	დ	ი	წ
ზ	ო	რ	ი	ძ	უ	ნ	ნ	ი	ჩ	ი
ი	მ	ნ	ა	ყ	ი	ჩ	ა	ი	ა	ნ
ა	ი	წ	ა	ნ	კ	უ	წ	ა	გ	ა

საქართველო ცენტრი

1. საქართველოს რომელ ქალაქი არ მდებარეობს შავის ზღვის ნაპირზე?
- ა. ზესტაფონი ბ. ბათუმი
გ. სოხუმი დ. ფოთი
2. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ არის ციფრუსი?
- ა. მანდარინი ბ. ლიმონი
გ. ფორთოხალი დ. ლელვი
3. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ არის მტაცებელი ცხოველი?
- ა. ვეფხვი ბ. ლომი
გ. სპილო დ. მგელი
4. ქართული ხალხური ზღაპრების რომელმა გმირმა დაკარგა ცხვრები?
- ა. ხუთუნჭულამ ბ. კომბლემ
გ. წიქარამ დ. ნაცარქექიამ
5. ჩამოთვლილთაგან, რომელი მდინარე მიედინება დასავლეთ საქართველოში?
- ა. მტკვარი ბ. არაგვი
გ. ალაზანი დ. ცხენისწყალი
6. ქართული ხალხური ზღაპრების რომელი პერსონაჟი არ აძლევდა ხალხს წყალს?
- ა. დევი ბ. გველეშაპი
გ. კოკოროჭინა დ. ბოროტი დედინაცვალი

პასუხები იხილეთ მე-40-ე გვერდზე

ხოხობი და გელია

ერთი ჯაგის ძირში ხოხობი იჯდა და ხორბალს კენკავდა. ისე იყო თავის საქმით გართული, რომ ვერც კი შენიშნა, როგორ წამოეპარა მელია. მელიამ ერთი ნახტომით მოიგდო პირში საბრალო ხოხობი და იქვე ჯაგის ძირშივე დაუპირა შეჭმა. ხოხობმა რომ დაინახა ჩემი საქმე გათავებულია და მელიას კბილების წერა ვხდებიო, ერთი გაიფართხალა და საყვედურით მიმართა მელიას: - „არც კი გრცხვენია, ხომ დამიჭირე და შეჭმასაც ისე მიპირებ, რომ ღმერთს არც კი ახსენებო. განა სადღა გაგექცევი? ადიდე ღმერთი და საქმეს ისე შეუდექიო!“

მელას ჭუაში დაუჯდა ხოხობის რჩევა. ნაშოვრით გათამამებულმა გაიფიქრა: ამ ხოხობს მერეც ხომ შევჭამ, კარგი იქნება ღმერთი ვადიდოო, და მართლაც შესთხვა: - სხვა კიდევ ბევრჯერ შემეწიეო და ასეთი ლუკმა მრავალი მაშვინინეო.

ხოხობმა ისარგებლა, პირიდან გაუსხლტა მელას და გაფრინდა. რომ დაინახა მელიამ ეს ამბავი, დაიწყო მოთქმა და თავში ცემა:

ხოხობის მოტყუებულსა თვალი დაუდგეს მელასაო.

030 ვეტ სურათებს ჰოლის 7 განსხვავებები

ჩვენი ქონი

ორი წელი სრულდება, რაც ჩვენ ეზოს ალამაზებენ და ახალისებენ პატარა ჩიორები.

ამაზე დიდი სიკეთე რა შეიძლება გააკეთო, როცა შენს ეზოში უამრავი სიცოცხლით აღსავსე ბავშვის სიცილ-კისკისის, ცეკვა-თამაშის ხმა გესმის, მათში დედებთან დროებითი განშორებით გამოწვეულ სევდიან თვალებს ხედავ. თუმცა მასწავლებლის გულთბილი საუბარი, გულში ჩახუტება და მოფერება სულ მალე ავიწყებთ განშორების სევდას და თვალებზე ღიმილს უჩენთ.

დიდი მადლობა უზენაეს გამჩენს ამ დიდი სიხარულისთვის. მადლობას ვუხდი ბალ „ჩიორას“ პედაგოგიურ კოლექტივს. ჩვენ ძალიან შევიყვარეთ ყველა ბავშვი და პედაგოგი. განსაკუთრებით კი ბალის დირექტორი, ირმა დავითაძე.

ბალ „ჩიორას“ პედკოლექტივმა წელსაც დიდი მონდომებითა და ენერგიით დაიწყო მუშაობა. პატარებს წუთითაც არ ტოვებენ უყურადღებოდ. თავიანთი საქმე ყველამ საუკეთესოდ იცის და ცდილობენ, ბავშვებსაც შეასწავლონ ყველაფერი, რაც მათ სჭირდებათ. ბალში შესანიშნავი კვება და სისუფთავეა.

მთელი ჩვენი ოჯახი ხელს ვუწყობთ, რაც შეგვიძლია, რომ კარგად იმუშაონ და მშვიდად იყვნენ. გულწრფელად გვინდა ბალმა „ჩიორამ“ საქართველოს ბევრი ჭკიანი და სასახელო ქალ-ვაჟი აღუზარდოს.

მარინა ბოლქვაძე